

Iskra

Okno v svet

Gospodarska kriza zaostruje družbena nasprotja.

Obubožani in prikrajšani so čedalje številnejši. Čustva se razgrevajo in slepijo razum. Pogrezamo se nazaj v balkanski mrak, v svet sporov in spopadov. Izgubljamo se v začarani krog nacionalizmov in mitov, ki nas bo prej ali slej zvrtili v kaos. Zato je nujno, da se znova zavemo stvarnosti: družbena nasprotja zaostruje gospodarska kriza.

Slabega gospodarjenja seveda ne odpravlja mahanje z zastavami in orožjem; učinkovito je samo trdo delo. Še bolj od žuljev na rokah so pomembni žulji na možganih. Odločilna je trdna in trajna povezava z razvitimi, ki omogoča pretok kapitala in znanja ter neprestano preverjanje kakovosti izdelkov in storitev na zahtevnih tržiščih.

Iskra si je odprla takšno okno v svet. S koncernom Siemens AG je zasnovala mešano podjetje za proizvodnjo telekomunikacijskih sistemov, ki od 27. oktobra 1989 obstaja tudi formalno. Imenuje se Iskra TEL.

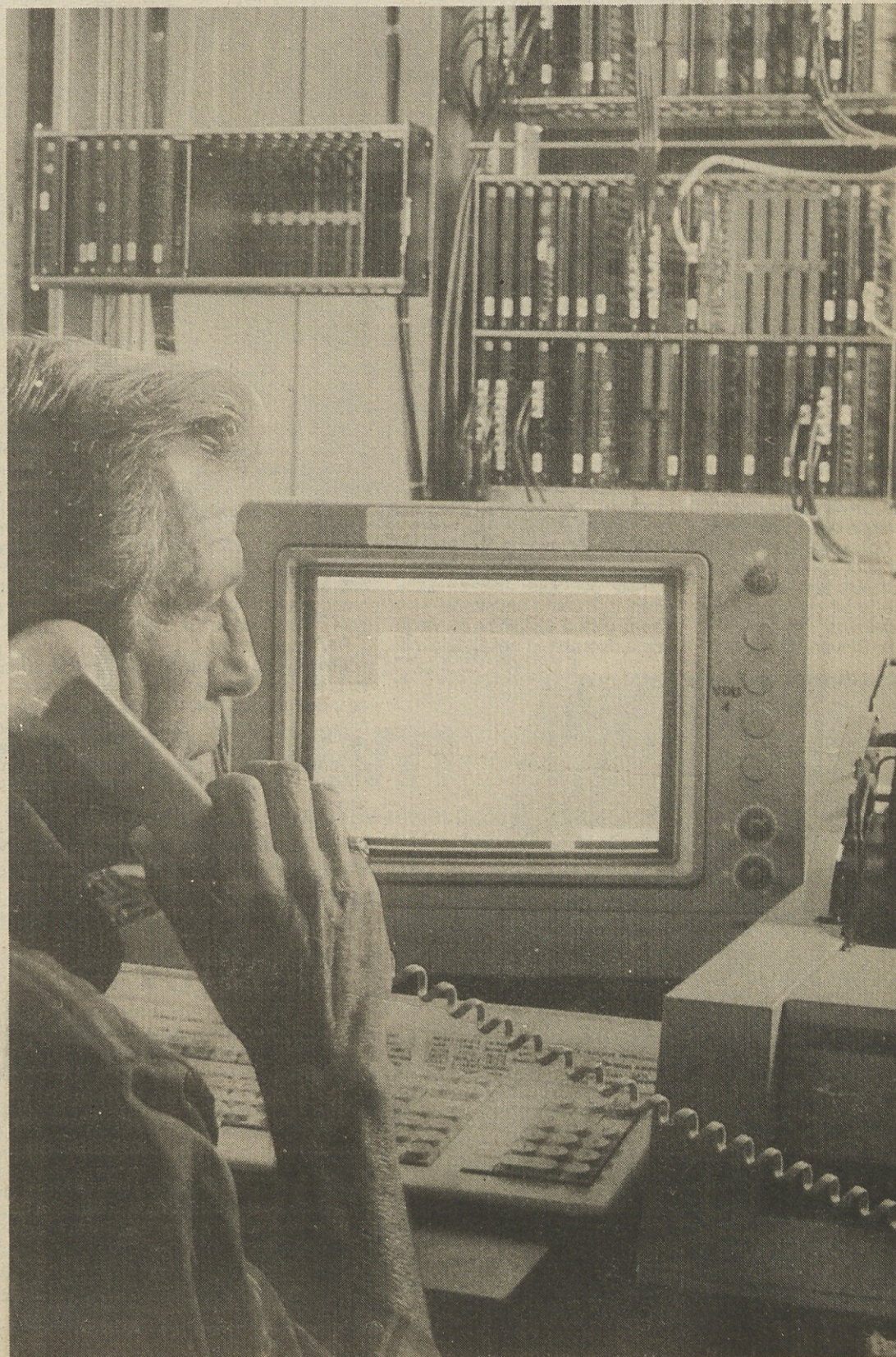
V slovenski industriji je položen temeljni kamen za gradnjo sodobnih digitalnih komutacijskih sistemov in ISDN, ki bodo infrastrukture informacijske družbe prihodnosti. Začet je nedvomno prelomni proces, ki utegne dobiti širši zgodovinski pomen.

V Iskri, Sloveniji in Jugoslaviji moramo odpreti še več podobnih oken, da bo svetloba pregnala meglo iz naših glav in jih napolnila z ustvarjalnim nemirom. Evropa '92 je temu primerna priložnost, dober zgled in izziv.

Naloga nikakor ni enostavna. Vse skupaj je precej bolj zapleteno, kot se zdi v temle pisanju.

A kanček optimizma tudi v najtežjih časih ne škodi.

Kazimir Mohar

V Beogradu smo odprli nov poslovno-servisni center

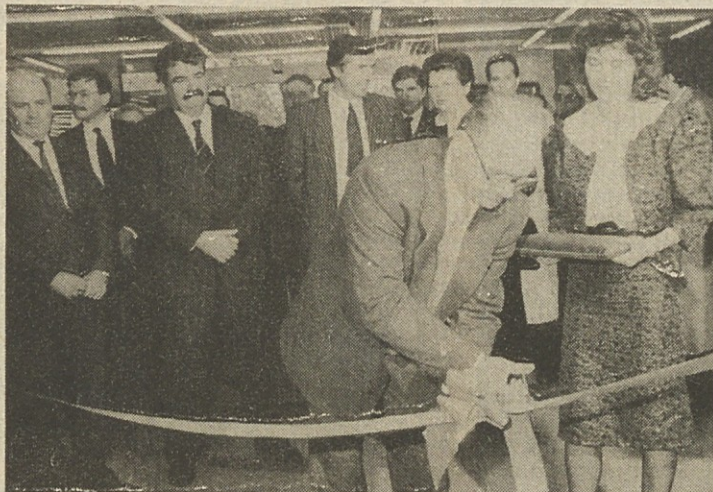
Uresničila se je dolgoletna želja Iskrašev, da bi imeli v Beogradu primerne prostore za predstavniško, trgovsko-komercialno in servisno dejavnost. V novi ugledni stavbi, ki meri nekaj nad 6000 kvadratnih metrov, imajo zdaj prostore Iskra Commerce, Servis, Montažno-servisna organizacija, Kibernetika, Avtoelektrika in Center za elektrooptiko. Slovesne otvoritve Poslovno-servisnega centra sta se poleg številnih gostov in predstavnikov Iskre udeležila tudi predsednika izvršnih svetov Srbije in Slovenije Desimir Jeftić in Dušan Šinigoj.

Odločitev, da mora Iskra kupiti ali pa zgraditi v Beogradu sebi dostojne in primerne prostore, je stara že kar nekaj let, na dokončno odločitev o tej naložbi pa so vplivali predvsem precejšnja razdrobljenost po že tako neprimerne lokacijah, kot tudi visoki najemni stroški, saj smo bili le z redkimi izjemami lastniki teh prostorov.

Pobudnika za gradnjo nove stavbe sta bila Iskra Commerce in Servis. Dokumentacijo za novo zgradbo sta začela zbirati šele pred dobrima dvema letoma, temu primerna pa je bila tudi hitrost gradnje — od izkopa do otvoritve: novi center je bil zgrajen v slabih 15. mesecih. Ob tem velja takoj zapisati, da je bil glavni nosilec graditve delovna organizacija Progress iz Slovenj Gradca. V

sami graditvi je sodelovalo nad 30 izvajalcev iz vse Jugoslavije.

Kot že rečeno, meri nova Iskrina pridobitev nad 6000 kvadratnih metrov. V kletnih prostorih so precej velika garaža ter prostori z napravami za ogrevanje, ventilacijo in druge potrebe. V pritličju je na eni strani glavni vhod v poslopje, potem so tam prostori za novo prodajalno, z druge strani hiše pa so servisna sprejemnica ter blagajna in obračun. Celotno prvo nadstropje zavzemajo servisne delavnice. Drugo nadstropje si delita Iskra Commerce in Montažno servisna organizacija, medtem ko je tretje nadstropje v celoti namenjeno komercialni dejavnosti Iskre Commerce. Podolgovato poslopje ima z vsake strani tudi četrto nadstropje — v enem izmed stolpičev so večja sejna dvorana in nekaj delovnih

prostorov, v drugem pa je restavracija za približno 250 Iskrašev iz Beograda.

Novi Iskrin Poslovno-servisni center v Beogradu je vsekakor reprezentativen objekt, katerega se ne more sramovati noben Iskraš. Po dolgih letih razdrobljenosti smo zdaj, z izjemo Delte, ki ima za svojo dejavnost že nekaj časa kar ustrezne prostore, pod eno streho, ki nam med drugim omogoča tudi boljše delovne pogoje in sploh kakovostnejše delo.

Prvi govornik na slavlju ob otvoritvi novega objekta je bil direktor predstavništva Iskre Commerce v Beogradu Darko Matijas, za njim pa je spregovoril predsednik PO SOZD Iskra Franc Šifkovič. Otvoritveni trak je prerezal najstarejši Iskraš v beograjskem servisu. Momčilo Panić. Slovesne otvoritve so se med drugimi udeležili predsednika izvršnih svetov Srbije in Slovenije Desi-

mir Jeftić in Dušan Šinigoj, podpredsednik GZ Srbije Radoslav Besarić, predsednik GZ Slovenije Marko Bulc, predstavniki obeh mest Beograda in Ljubljane, med njimi tudi predsednica Skupščine mesta Ljubljana Nuša Kerševan, zatem predstavniki večjih Iskrinih poslovnih partnerjev in JLA ter seveda vodilni Iskrini delavci Franc Šifkovič, Janez Vipotnik, Miro Stegnar, Blaž Kavčič, Peter Kobal, Robert Žerjal, Andrej Pardubski in drugi.

(Ker je bila otvoritev novega Iskrinega Poslovno-servisnega centra v torek, 14. novembra, ob torkih pa moramo zaradi obveznosti do tiskarne zaključiti redakcijo glasila, je to seveda le prvi zapis o tem nedvomno izjemnem dogodku za Iskro. Daljši članek, morda bo kar priloga k našemu tedniku, pa bomo objavili čez teden dni.)

Lado Drobež

SPOŠTOVANI!

Obveščamo vas, da smo se s 1. 11. 1989 preselili v nove poslovne prostore, ki se nahajajo na **Kotnikovi 6**. Istočasno vas obveščamo o novih telefonskih številkah:

Hišna centrala: 312-322

Vodja kadrovskega sektorja: 312-737

Naš polni naslov je:
ISKRA COMMERCE LJUBLJANA
KADROVSKI SEKTOR
61000 Ljubljana
Kotnikova 6

Ukinitev mladinske organizacije kot DPO v podjetjih • Organiziranje mladih v skladu s strankarsko logiko • Mladinska organizacija kot subjekt političnega dela, transformirana v mladinske aktive v okviru sindikata

To so le tri možne alternative nadaljnega organiziranja Iskrine mladinske organizacije, o katerih so govorili na četrtkovi seji Predsedstva Koordinacijskega sveta Iskrine mladine. Portoroški mladinski kongres je jasno predstavil orientacijo slovenske mladine kot politične stranke, ki po tej logiki tudi nima mesta v podjetjih. Tako so Iskrini mladinci največ govorili o tretji možnosti organiziranja in dela: pač upoštevajoč določila nove zakonodaje, statutov podjetij in splošnih družbenih opredelitev, da naj v okviru združenega dela deluje samo sindikat, je možno, da se sedanja organiziranost ZSM v Iskri spremeni v organiziranost mladih v aktive pri sindikatu. O tem so že razpravljali tudi v nekaterih mladinskih organizacijah po tovarnah, kjer so se nekateri mladinci zavzemali za to, da delujejo znotraj sindikata, s katerim bi bili tesno povezani, drugi spet, da bi delovali neodvisno od njega, tretji pa so predlagali, da bi ustanovili svoj mladinski sindikat, ker v sedanjo vlogo te najmnogičnejše delavske organizacije ne verjamejo in ji ne zaupajo, da bi resnično ščitila mladinske interese. Zato je tudi razprava nekako izzvenela v izrazu pritiska na sedanjo nerealno vlogo sindikata in da sploh ni potrebno govoriti o nujnosti njene reorganizacije. Vprašanje pa je, kako bo mladina pri transformaci-

Ptički brez gnezda

ji sindikata v resnično stanovsko organizacijo in v pozicijo partnerstva poslovodstvu sodelovala: kot pasiven opazovalec, ki bo čakal, kaj bo naredil sindikat, ali pa kot sokreator te transformacije? Verjetno je slednja možnost bolj sprejemljiva. Pri tem pa se je tudi pojavljala dilema, ali so sposobni to vprašanje razrešiti na nivoju Koordinacije, poenotiti mnenje in predstaviti racionalen predlog ali pa je bolje stvari razreševati na ravni podjetja. Ob koncu seje so se dogovorili, da je smiselno zavzeti vsaj principielen in univerzalni predlog bodoče organiziranosti in dela Iskrine mladinske organizacije, s tem, da bodo o tem predhodno razpravljali po posameznih osnovnih organizacijah v podjetjih, hkrati pa bodo problematiko predstavili tudi na prvi seji Koordinacijskega sveta Iskrinega sindikata. Do začetka decembra bo tako ožja komisija v okviru Predsedstva KS ZSMS SOZD Iskra pripravila predlog nove organiziranosti, v katerega naj bi vključili tudi program dela, način plačevanja članarine, metode odločanja pa ime organizacije, skratka teze o organiziranosti in nadaljnjem delu mladinske organizacije, o katerih bodo razpravljali na naslednji seji mladinskega Predsedstva, ki bo petega decembra.

Vesna Žunič

Tovarna elementov za avtomatizacijo

Lov v motnem

Delavci tozda Tele, ki so se januarja letos z referendumom odločili, da bodo izstopili iz Avtomatike, so na sredini tiskovni konferenci, ki je bila po njihovem izraz nemoči, skušali ponovno obvestiti javnost o zadnjih dvomesečnih dogodkih v njihovi temeljni organizaciji. Odločno so namreč protestirali proti finančnemu posegu, ko je Iskra Banka vzela Teli 42 milijard dinarjev.

Temeljna organizacija Teli se je že lanskega decembra odločila izstopiti iz delovne organizacije Avtomatike. K tej odločitvi jih je vodila predvsem želja po oblikovanju lastnega podjetja pa tudi slabi rezultati gospodarjenja drugih temeljnih organizacij in nemoč delovne organizacije. Kljub nasprotovanjem Avtomatike so referendum o izločitvi izpeljali, medtem pa je več temeljnih organizacij v tovarni tonilo v vedno večjo izgubo. Posebna finančna služba delovne organizacije, kateri je bilo poverjeno izvajanje vseh opravil finančne operative in vodenje finančne politike, je

najemala kredite in po besedah direktorja Tele Marka Jegliča je Iskra Banka skupaj z Avtomatiko najemala kredite za Telo v večji meri, kot je bilo to sploh potrebno. Tako je bilo predvsem umetno ustvarjeno pozitivno stanje Tele, ki si ga je (42 milijard dinarjev) Iskra Banka, da bi se zaščitila, z odobritvijo vodstva Iskre, prisvojila s finančno transakcijo (z bianco menico) konec septembra. Kot so povedali predstavniki Tele so bili s tem ukrepom seznanjeni šele nekaj dni po samem posegu, ki je za njih pomenil finančno blokado, plačilno nesposobnost, kajti odvzem denarja pomeni, da se

je njihovo dobro imetje spremeni- lo v dolg. Takrat so ustanovili tudi stavkovni odbor, ki bi deloval toliko časa, dokler ne bi Iskra Banka odvzetega denarja vrnila. Delavci Tele, ki ima, kot so povedali, zdrav in perspektiven program, se namreč niso strinjali, da se jim na podlagi neomejene solidarne odgovornosti, v katero so bili »prisiljeni«, odvzame 42 milijard dinarjev, ki za njih pomeni nelikvidnost, izgubo in možen stečaj, saj to pomeni dodatne stroške (obresti), okoli deset milijard dinarjev na mesec, kar Teli ni mogoče prenesti.

Na tiskovni konferenci (8. no-

vembra) so predstavniki Tele tudi povedali, da so zaradi usodnih posledic odvzema denarja govorili z vsemi možnimi družbenopolitičnimi inštitucijami, ki so jih podprle, in z vodstvenimi organi v Iskrini sestavljeni organizaciji, Iskra Banki in Avtomatiki in po besedah Marka Jegliča so se predvsem slednji izgovarjali drug na drugega in obljubljali, uspeha pa ni bilo. Vse skupaj se je vidno odražalo tudi na delovnem kolektivu Tele, ki je uvidel, da se po mirni poti in z besedo ne da ničesar doseči, zato je tudi predsednik sindikata v Teli Marko Nadižar v sredo povedal, da jim ne preostane nič drugega kot stavka, ki pa bo predvsem izraz nemoči...

Pripis:
Ljubljana, 9. november — Iskra Banka je danes dopoldne najprej po telefonu, nato pa še pisмено obvestila vodstvo Tele, da je odvzeti denar že vrnjen.

Vesna Žunič

Predstavitev kemijskega giganta firme Enimont

Bodoči sektor nabavnega marketinga v Iskri Commerce je v sodelovanju z Iskro Elettronico Italiano predstavil Iskrinim strokovnjakom multinacionalno firmo Enimont, giganta na področju kemijske industrije. To je bila prva takšna predstavitev bodočega sektorja, namen teh akcij pa je približati Iskrinim tovarnam velike tuje partnerje.

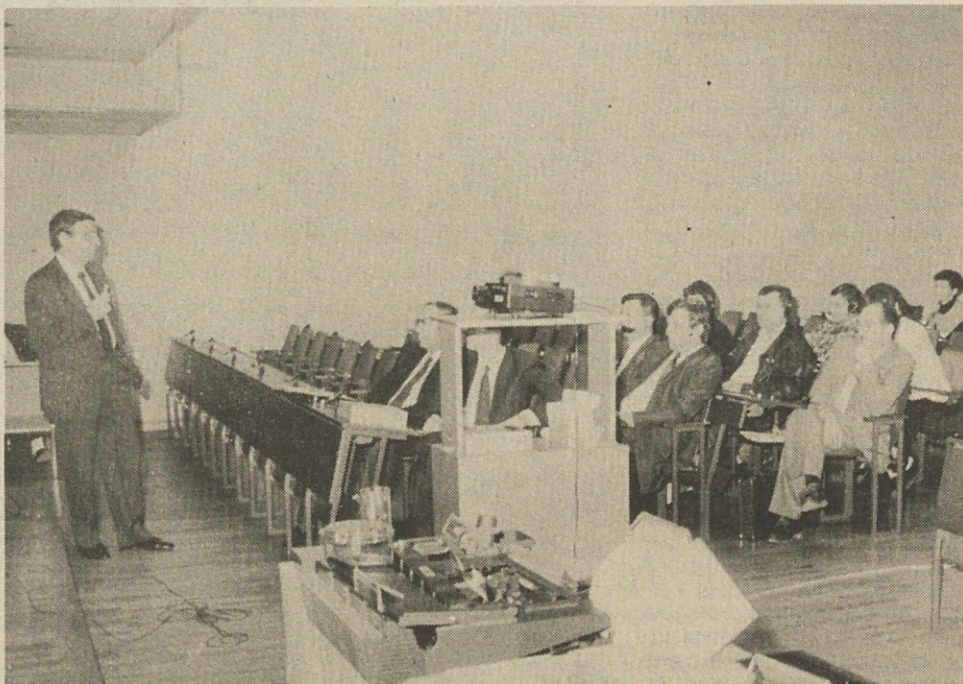
Enimont, multinacionalna s sedežem v Zürichu v Švici je nastala po združitvi Enichema in Montedisona, že doslej pa je bila pomemben Iskrin dobavitelj predvsem plastičnih granulato in polizdelkov iz plastike. Predstavitev dveh divizij tega giganta, firm Synthesis in Tecnoresine, obeh iz Italije, je bila namenjena predvsem našim tehničnim in komercialnim kadrom iz razvoja, tehnologije in nabave.

Predstavitev obeh divizij v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani je po pozdravnem nagovoru direktorja nabavne dejavnosti v Iskri Commerce Ivana Marjeka začel komercialni direktor Enimontove komerciale za Evropo gospod Winteler. Ne bo odveč tudi podatek da se je predstavitev udeležilo kar 11 strokovnjakov obeh firm, med njimi tudi komercialni direktor firme EniChem Tecnoresine Roberto Pavezi in dr. Luciano Longhetti iz firme EniChem Synthesis. Z Iskrine strani se je predstavitev udeležilo kar 65 strokovnjakov in vodilnih delavcev.

Strokovnjaki firme Tecnoresine so predstavili štiri nosilne izdelke tovarn, ki delujejo v njenem okviru, to pa so poliamid 66, poliamid 6, polikarbonat in ABS rezine. Udeležencem iz Iskre so podrobno predstavili posebnosti teh materialov ter seveda njihovo uporabnost. Na priložnostni razstavi so prikazali tudi nekaj teh izdelkov.

Medtem pa je firma EniChem Synthesis proizvajalec specialnih kemikalij. Gre predvsem za dodatke, ki jih uporabljajo domala v vsej kemični industriji, za Iskro pa so zanimivi predvsem pri različnih smolah, gumah, itd. Predstavitev te divizije je slonela predvsem

varnam, obdelovali z enega mesta in ne iz skoraj vsake tovarne posebej. Pobudo za takšno dejavnost so dale prav Iskrine tovarne, predlog dela tega sektorja sem nato pripravil jaz, trenutno pa je ta predlog v nekakšni javni raz-

na aplikacijah in manj na samih materialih.

Pred formiranjem Sektorja za nabavni marketing

Kot že rečeno, je predstavitev teh dveh divizij kemijskega giganta Enimont organiziral skupaj z Iskro Milano bodoči Sektor nabavnega marketinga v Nabavni dejavnosti Iskre Commerce. Povod za ustanovitev in načrte sektorja nam je predstavil strokovni sodelavec v Nabavni dejavnosti IC Martin Selan. Tole je dejal: »Nedvomno potrebujemo v sistemu, kakršen je Iskra, neko dejavnost, ki bi se ukvarjala z materialno koordinacijo uvoza. Že doslej smo imeli v IC-ju koncentracijo vseh podatkov o tem, kaj je treba kupovati za potrebe Iskrinih tovarn, toda tega nismo vedno znali izkoristiti. Uskladiti bi morali nabavo podobnih materialov za naše tovarne, po drugi strani pa bi dobavitelje, ki so skupni več to-

pravi po tovarnah. O formiranju sektorja ter o njegovih zadolžitvah bo v kratkem razpravljala tudi nabavni kolegij SOZD-a.

Vsekakor sem prepričan, da bo sektor v eni ali drugi organizacijski obliki zaživel, naš končni cilj pa mora biti optimalen nakup za potrebe Iskrine proizvodnje, kar pa ne pomeni samo najcenejši nakup, pač pa tudi najugodnejši po več parametrih. Kot eno izmed nalog sektorja smo si zastavili tudi takšne predstave, kot je bila s firmo Enimont. V Iskro bomo skušali vsak mesec pripeljati enega izmed pomembnejših svetovnih proizvajalcev repromaterialov in polizdelkov naslednjih osnovnih panog — aktivnih in pasivnih elementov, sklopov in podsoklopov ter barvne in črne metalurgije in kemije. Začeli smo torej s kemijo, še letos pa bomo nadaljevali s črno metalurgijo in pasivnimi elementi.«

Lado Drobež

Kadri, izdelek, dobiček — in ne obratno

Na zahodu mora v večini primerov posameznik sam skrbeti za svoj osebni in strokovni razvoj in le v slabi tretjini primerov so firme tiste, ki ga silijo k dopolnilnemu šolanju. Kljub takšnemu razmerju oz. odnosu pa so tudi na zahodu obrnili na glavo nekdanj zveličavni vrstni red — dobiček, izdelek, kadri — tako da so v središču pozornosti zdaj kadri, le-tem mora biti podrejen izdelek, in od tega izdelka je nato odvisen profit.

To je le nekaj misli iz predavanja solastnika ene izmed najbolj znanih svetovnih konzultantskih firm Lifeskills iz Velike Britanije doktorja Barrieja Hopsona. Ugledni gost je prišel k nam na obisk na povabilo Zveze društev kadrovskih delavcev Slovenije. Najprej je imel za njih predavanje o razvoju kariere in o oblikovanju vodilnega tima, nato pa se je odzval tudi na vabilo v Iskro ter na pobudo organizatorjev in udeležencev iz Iskre predstavil dve temi, in sicer vodenje kariere v nekaterih angleških firmah ter program za usmerjanje kadrovskega razvoja. Prva tema bazira predvsem na strategiji usklajevanja potreb posameznika in firme, program za usmerjanje kadrovskega razvoja pa je njegova firma razvila za BBC, ta računalniški program pa temelji na posamezniku.

Britanska firma Lifeskills zaposluje trenutno 50 vrhunskih strokovnjakov. Že v kratkem se bo združila s sorodno ameriško konzultantsko firmo, tako da bo to poslej največja firma na svetu za načrtovanje kariere, planiranje in izobraževanje.

Nad trideset Iskrinih kadrovskih delavcev ter nekaj direktor-

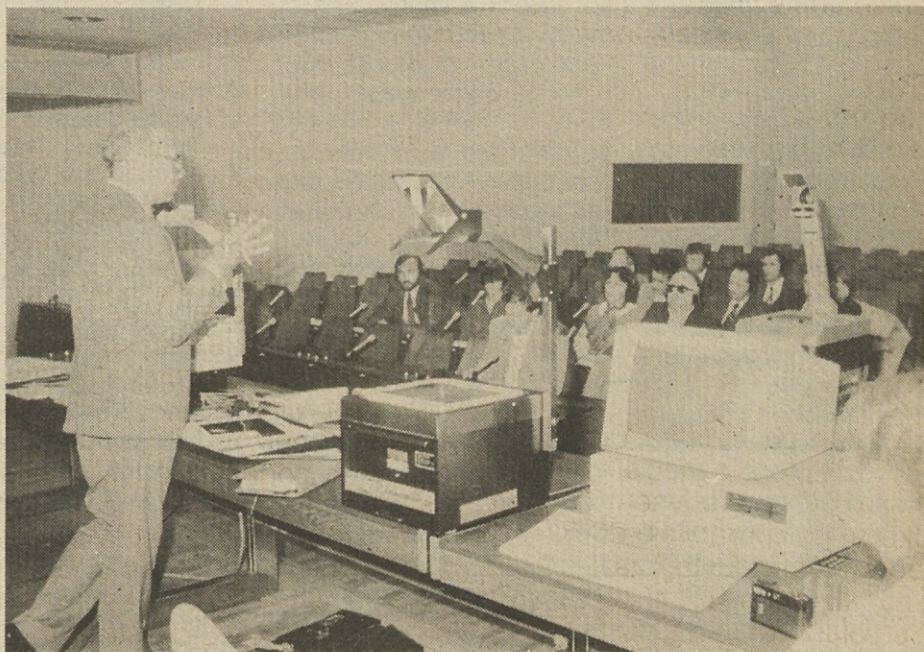
jev je bilo nad predavanjem izredno navdušenih, seveda pa so morali priznati, da se razmere pri nas precej razlikujejo od tistih na Otoku. Že sam odnos do dopolnilnega izobraževanja v Sloveniji je precej drugačen kot v Veliki Britaniji in sploh na zahodu: v razvitem svetu mora v večini primerov posameznik sam skrbeti za svoj osebni in strokovni razvoj in le v slabi tretjini primerov ga k temu sili firma, v kateri je zaposlen. Razmerje je torej 70:30. Kaj pa pri nas? Seveda so izjeme, v glavnem pa prevladuje prepričanje, da bo že firma poskrbela za dopolnilno izobraževanje?!

Druga skrajnost pa so recimo problemi, s katerimi se srečujejo

organizatorji Iskrinih šol, ko nekatere Iskrine firme nekaterih svojih kadrov ne pustijo na dopolnilno šolanje, češ da jih ne morejo pogrešati. Slika je torej precej drugačna kot v Veliki Britaniji, kaže pa se seveda na, če temu lahko tako rečemo, določen fazni zamik recimo nekaj desetletij. Tega udeležencem posvetovanja seveda dr. Hopson ni direktno omenil.

Ugledni gost je spregovoril tudi o trendih v svetu. Za razviti zahod je bilo še do pred nedavnim značilno to, da je postavljal profit na prvo mesto in šele za njim so bili po tej vrednostni lestvici izdelki in kadri. Ta podrejenost dobičku se je v zadnjem času — seveda ne vedno in povsod — obrnila na glavo, tako da so po pomembnosti na prvem mestu kadri, tem kadrom mora biti podrejen izdelek, od kakovosti tega izdelka pa je nato odvisen profit. Enostavno, da bolj ne more biti, seveda za razviti zahod, pri nas pa pozabljam na motiviranost kadrov, o čemer pa dr. Hobson ni govoril...

Lado Drobež

Iskra TEL zdaj tudi formalno pravno

V petek, 27. oktobra 1989, so na Temeljnem sodišču v Kranju vpisali v sodni register ustanovitev podjetja v mešani lastnini kot družbe z omejeno odgovornostjo s firmo: Iskra TEL — Podjetje telekomunikacijskih sistemov, d. o. o., Kranj. To pomeni, da so bili izpolnjeni dogovorjeni pogoji iz pogodbe o ustanovitvi, ki sta jo maja letos podpisala Iskra in Siemens AG.

Vsekakor je uradni rojstni datum ustrezna prilžnost za nekaj svežih informacij in mnenj o podjetju Iskra TEL.

Blaž Kavčič, glavni direktor združenega podjetja Iskra Telekom:

»Menim, da je dan registracije mešanega podjetja Iskre in Siemens zgodovinski datum v razvoju slovenske in jugoslovanske industrije. Gre za prvo res klasično formiranje takega podjetja, klasično sovlaganje dveh kapitalov, našega in tujega. Siemens inve-

stira tudi v naše znanje, v našo industrijsko lastnino, ki jo predstavlja predvsem program SI 2000. Partnerja vloženega kapitala ne moreta več vzeti nazaj; lahko ga črpa samo v obliki dobička Iskre TEL ali v primeru stečaja te firme. Druga vlaganja v Jugoslaviji temeljijo praviloma na različnih oblikah kreditnih odnosov.

Podpis pogodbe o ustanovitvi skupnega podjetja Iskra Telekom in Siemens ima tudi širši odmev. Spodbuden je

za številne tuje vlagatelje. V republiški vladi so že ugotovili pozitivne učinke dogodka na druge mednarodne projekte slovenske industrije.

V okviru združenega podjetja Iskra Telekom so še velike možnosti za nadaljnje strateške povezave s tujimi partnerji. Nova organiziranost je zelo prilagodljiva in omogoča ustanavljanje mešanih podjetij tudi v primerih, ko naša firma ni večinski lastnik.

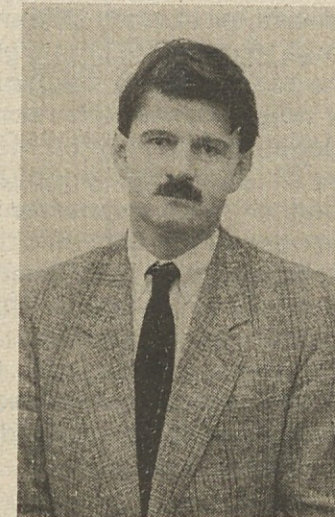
Andrej Polenec, direktor mešanega podjetja Iskra TEL: »Ustanovitve podjetja Iskre TEL seveda ne moremo obravnavati kot osamljen dogodek, saj že leto dni potekajo pripravljajni, organizacijski in

pravni postopki. V tem kontekstu je bila opravljena reorganizacija nekdanje Iskre Telematike in ustanovljeno prehodno podjetje Iskra JTS. Tedaj smo postavili osnovno mikroorganizacijo, vključili naše strokovnjake v razvoj sistema EWSD v Münchnu itd. Zato podjetje lahko že danes, ob registraciji, ponudi kupcem sodoben javni digitalni sistem, ki je tehnično prilagojen jugoslovanskemu trgu. Pripravili smo se tudi na začetek proizvodnje sistema EWSD v Kranju, kar pomeni, da smo uskladili celotni investicijski plan, pri čemer Siemens prispeva tehnologijo in opremo. Vzporedno je potekalo šolanje kadrov na vseh področjih, kot so razvoj, proizvodnja, tehnologija, kakovost itd. tako, da bomo v letošnjem decembru začeli poskusno proizvodnjo prvega, naročniškega dela EWSD, ki pomeni okrog

45 odstotkov vrednosti sistema.

Najpomembnejše so marketinške aktivnosti. Sistem EWSD je pri naših kupcih dobro sprejet. V Jugoslaviji je k temu pripomogel tradicionalni ugled Siemens; predstvitve so organizacijam ptt samo še dodatno dokazale zanesljivost in kakovost izdelka. Naročil je že precej, vendar večanje njihovega obsega omejuje trenutni politični položaj. Telekomunikacije so kot pomembna družbena infrastruktura namreč v veliki meri zadeva 'države', oz. republik; vpliv politike na poslovno odločanje je tu večji kot pri drugih produktih. Zato bo za prodor trženja v nekaterih delih Jugoslavije treba nekaj več časa.

Bistveno večji napor je potreben za predstavitev sistema EWSD pri naših tujih kupcih, kjer je Siemens manj poznan, predvsem v Sovjetski zvezi in na Češkoslova-

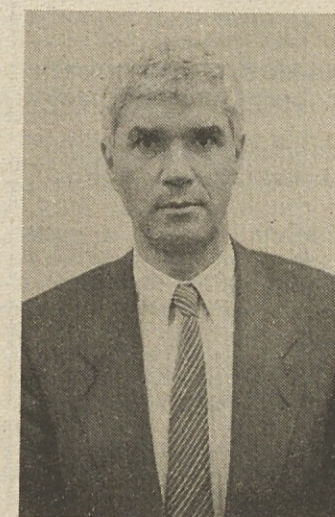
Blaž Kavčič

kem. Z doseženim smemo biti zadovoljni: v relativno kratkem času smo prodali prvi sistem EWSD v Sovjetsko zvezo, ustvarjamo pa si tudi nadaljnje konkretne izvozne možnosti.

Postopno oblikujemo okvir ekonomičnega poslovanja. Ocenjujemo, da je minimalna začetna raven rentabilne proizvodnje sistema EWSD od 70.000 do 100.000 ekvivalentnih priključkov, čemur se bomo približali v naslednjem letu. V letu 1991 pa nameravamo prestopiti prag minimalne rentabilnosti in dosegati številke, ki smo jih zapisali v poslovni plan.

V našem podjetju sta dva nosilna programa: poleg EWSD še SI 2000. Slednji je uveljavljen že precej časa in v začetni fazi nosi levji delež plasmaja. Dosežena je določena razvojna stabilnost in ga začnemo proizvajati serijsko. Tako je manj težav v delovanju, kupci pa ga ocenjujejo za ekonomičen in kakovosten digitalni sistem za manjše aplikacije. Razvoj SI 2000 se še nadaljuje, seveda tisti del, ki je med partnerjema programsko usklajen.

Podjetje Iskra TEL ima torej ob svojem rojstvu sodobno programsko paleto izdelkov, usmerjeno v bodočnost, ima vizijo nadaljnega razvoja tako, da ne moremo govoriti o

Andrej Polenec

začetnih problemih, s kakršnimi se običajno otepajo nova podjetja. Treba pa bo proizvajati v čimvečjih serijah, čimbolj ekonomično, in to v splošnem gospodarskem položaju, ki nam nikakor ni naklonjen. Najboljša potrditev sprejetih odločitev bo seveda pozitivno poslovanje.

Franc Černe, pomočnik glavnega direktorja za pravne zadeve, Iskra Telekom:

»Družabniška pogodba med Iskra Telekom in Siemensom pomeni po mojem mnenju preudare za podobne bodoče poslovne dogodke, ki po svoji velikosti verjetno prvega ne bodo presegle. Seveda pa ne želim vnaprej zavračati pozitivnih presenečenj. Zakon o podjetjih z razmerami, ki jih vzpostavlja, je pred vse, ki smo bili kakorkoli vključeni v doslej realizirano, postavil zahtevo po nenehnem inoviranju. V vsakodnevni praksi je potrebno zapolnjevati številne praznine, ki jih rojeva uveljavitev pravnega načela 'dovoljeno je vse, kar ni posebej prepovedano'. Zato bi bilo preskromno tajiti pomembnost dosežkov, ki jih je bilo potrebno ustvariti, da smo skupaj uresničili datum 27. 9. 1989. Lahko bi uspeli tudi pol leta pozneje, prej pa nikakor ni bilo možno.

Primerjava s športnimi dosežki je najbrž nekoliko sporna, a vendarle: podpis te pogodbe predstavlja dogodek srednjeevropskih dimenzij; hkrati pa smo ob uresničevanju pogojev za njeno veljavnost pridobili vedenje in znanje, s katerim smo za precej korakov prehiteli okolje.

Za delavce podjetja Iskra TEL veljajo danes določila kolektivne pogodbe, ki je nastala kot odraz naših notranjih delovnopравниh zakonitosti in napovedanega bodočega sistema na tak način urejenih delovnih razmerij. Prav gotovo podobne kolektivne pogodbe v jugoslovanskem pravnem prostoru še ni, kar pa seveda ne pomeni, da je zato naša morda nedorečena.

Franc Černe

Obravnavana vprašanja iz zadnje polovice leta pomenijo pomembno obogatitev pravnoteoretičnih dilem, ki spodbujajo uveljavljanje reformske zakonodaje. Zato človeka veseli (najmanj to), če pri njihovem reševanju ne naleti na birokratske odnose pri vključevanju drugih sistemskih institucij. To vsekakor velja za gospodarsko zbornico Slovenije, republiški svet ZSS v zvezi s kolektivno pogodbo, za registrsko sodišče, seveda pa še toliko bolj za vse, ki so v strokovnem smislu prispevali, da danes o vsem tem lahko govorimo v preteklem času.

Kazimir Mohar, foto Dean Dubokovič

Ljubljana pred digitalizacijo

V petek, 27. oktobra, so podjetje Iskra Tel obiskali predsedniki skupščin občin ljubljanske regije, ki bodo sodelovali pri zbiranju denarja za digitalizacijo telefonskega omrežja.

Goste je v tovarno na Labore pripeljal **Peter Primožič**, predsednik skupščine občine Domžale. Z velikim zanimanjem so si ogledali proizvodnjo, nato pa jim je **Andrej Polenec**, direktor podjetja Iskra Tel, spregovoril o ustanovitvi mešanega podjetja Iskre in Siemens, ki bo proizvajalo digitalna sistema EWSD in SI 2000. Informacijo je poglobila **Stefanija Žagmeister**, direktorica Podjetja za ptt promet Ljubljana: nanizala je naloge iz načrta posodobitve telefonskega omrežja v ljubljanski regiji.

Januarja letos je bila podpisana okvirna pogodba o izgradnji digitalne telefonije na območju ljubljanskih občin, ki zajema komutacijske sisteme

in prenosno opremo v vrednosti 80 milijonov DEM (v ustreznih dnevni dinarski vrednosti). Delo bo v štirih letih opravila Iskra, oz. njena podjetja Telekom, Elektrovezve in Center za elektrooptiko, investitor pa je Podjetje za ptt promet Ljubljana ob sodelovanju gospodarstva in družbene skupnosti. Gre za izdelavo projektov, dobavo opreme, rezervnih delov in montažo in vključitev v promet digitalne komutacijske opreme, digitalne prenosne opreme in optičnih prenosnih sistemov, kar pomeni velik poseg v današnje analogno telekomunikacijsko omrežje in velik skok v digitalizacijo. To pa je le del ambicioznega načrta Podjetja za ptt promet Ljubljana, ki

med drugim predvideva tudi postavitev glavnega poštnega centra in vzdrževalnega centra, za kar bo potrebno zbrati dodatnih 90 milijonov DEM.

Iskra Tel bo dobavila 17 digitalnih telefonskih central tipa SI 2000/224 (24.000 ekvivalentnih priključkov), ki so plod lastnega razvoja in 13 digitalnih central EWSD (77.000 ekvivalentnih priključkov), ki bodo izdelane v kooperaciji z zahodnonemško firmo Siemens. Med slednjimi bo tudi nova glavna ATC za mednarodni in tranzitni promet.

Hernik Peternej, predsednik Izvršnega sveta skupščine občine Kranj, je ob koncu srečanja izrazil prepričanje, da bo podjetje Iskra Tel svoje obveznosti izpolnilo solidno, saj je po združitvi s Siemensom na dobri poti do zdravega poslovanja.

Kazimir Mohar

Temeljno sodišče v Kranju, Enota v Kranju je kot registrsko sodišče po sodniku posmazniku Rado Kuharju

v zadevi vpisa v sodni register, kot je to navedeno na 1. strani priložnih, izdelo dne 27.10.1989

na podlagi 5., 24., 45., 46. in 47. člena zakona o postopku za vpis v sodni register

SKLEP

V sodni register registrskega sodišča se vpisuje ustanovitev podjetja v mešani lastnini kot družbe z omejeno odgovornostjo s firmo: Iskra TEL - Podjetje telekomunikacijskih sistemov, d.o.o., Kranj, in s sedežem v Kranju, Ljubljanska c. 24 a

s sodišču, navedenimi v prilogah k sklepu št. 1,2,3,5,6, ki so sestavni del tega sklepa.

Temeljno sodišče v Kranju, dne 27.10.1989 (vredn. in datum)

Zoper ta sklep lahko zainteresirana stranka v osmih dneh po prejemu sklepa vložiti pri tem sodišču pritožbo na pristojno sodišče druge stopnje.

Rado KUHAJ

3. Prejeto sklepa

SKLEPI

7. seje delavskega sveta SOZD Iskra

62. sklep: DS ugotavlja, da pogojni sklepi št. 33 pod tč. 10 in 11 ter št. 34 tč. 1 in 2 niso razrešeni, oz. sprejeti, kar pomeni, da so neveljavni.

63. sklep: DS ugotavlja, da odbor za samoupravno usklajevanje letnega programa SOZD Iskra za leto 1990 sestavljajo naslednji delegati:

Telekom	Mimi Urbanc
— Inženiring	Jože Likozar
— MKD	Tatjana Sajovic
— TIV	Neveka Vidmar
— JTS	Magda Tepina
— SSD	Miha Rakovnik
— Terminali	Janez Peternelj
Unitel	Anton Ponikvar
Delta	Tomaž Herman
Kibernetika	Jure Tepina
Instrumenti	Marina Katrašnik
ERO	Hermína Korošec
Elektrozveze	Tanja Kopitar
Merilna elektronika	Vojka Pušnar
Elektrooptika	Martina Lambergar
Avtomatika	Barbara Čurić
Orodja	Janez Gärtner
Elementi	Vesna Fajdiga
KEKO	Rudi Drevenšek
Antene	Nada Žgavec
Elektromotorji	Minka Benedičič
Videomatika	Jože Cvetek
Rotomatika	Nadja Lapajne
Avtoelektrika	Aleksandra Kokelj
Kondenzatorji	Vida Težak
Zmaj	Edina Orlandić
Iskra Commerce	Franc Borko
Servis	Marija Štrukelj Kavčič
IKM	Anton Simončić
ZORIN	Marjan Trojar
Invest servis	Vesna Oberč
Srednja šola	Marta Žezlina
Banka	Ciril Dragonja

64. sklep: DS ugotavlja, da je pogojni sklep št. 57 veljaven, ker je bilo naknadno pridobljeno pozitivno pisno soglasje od DO Avtomatika.

65. sklep: DS znova poziva DO, da v skladu s sklepom št. 61 izvolijo arbitre notranje arbitraže SOZD Iskra do 15. 11. 1989.

66. sklep:

1. DS sprejme pobudo za preoblikovanje SOZD Iskra s predlogom programa aktivnosti za organiziranje.
2. DS posreduje v strokovno obravnavo osnutek Pogodbe o organiziranju Iskra, d. d., ki traja do 17. 11. 1989. Pripombe, podane na seji kolegija glavnih direktorjev DO in DS SOZD, so sestavni del te obravnave. Ostale pripombe, predloge in stališča zbira Področje za družbeno pravne in kadrovske zadeve SOZD.
3. Usklajevalni postopek za oblikovanje predloga pogodbe bo opravila skupina, imenovana na kolegiju glavnih direktorjev DO. Nov tekst pogodbe, kot rezultat obravnave in usklajevalnega postopka, bo posredovan v DO do 25. 11. 1989.
Predsednica DS SOZD Iskra
Lea Kolar

Iskra Elektrozeve

Stroški kakovosti

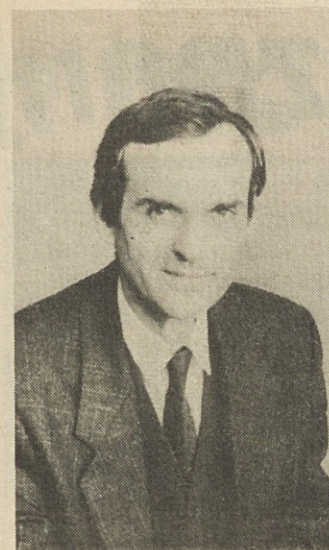
Pogosto slišim mnenje, da je dobra, visoka kakovost zelo draga. Vedno me tako mnenje spodbudi k debati, poskušam pojasniti, da takšno mnenje vsebuje tri osnovne pojme glede kakovosti in tri osnovne zablode glede kakovosti, ki so vedno begale ljudi v dolgih desetletjih razvoja industrije, marsikje še danes. Nujno je treba razčistiti pojem kakovosti, da se bi lahko sploh pogovarjali naprej. Obstaja veliko bolj ali manj znanstvenih definicij, vse so dobre, vendar se vse dajo strniti v eno, ki jo zastopamo vsi, ki delujemo na tehničnem področju, oblikoval jo je in postavil kot definicijo Philip B. Crosby, znan kot današnji »guru kakovosti«. Ta se glasi: »kakovost je skladnost z zahtevami«. Nič več in nič manj in s tem je vse povedano. Če skladnost z zahtevami je, takrat tudi kakovost je, če skladnosti z zahtevami ni, takrat tudi kakovosti ni.

Govoriti o »dobri«, ali o »visoki« kakovosti je povsem nedefinirano, saj poskusite natančno določiti kaj je to »dobra« ali »visoka« kakovost, takoj se boste zapletli v neskončne razlage. Vse, kar v življenju hočemo stopnjevat, ali mu določiti raven pa tako tudi kakovost, moramo znati meriti. Če jo z merljivimi kriteriji postavimo v razmerja z okoljem, lahko govorimo o ravni, stopnji kakovosti in pd. Zato je definicija kakovosti kot skladnosti z zahtevami resnično prava. Ko govorimo o skladnosti, moramo to skladnost znati izmeriti. Zato je lahko otroška igrača prav tako vrhunske kakovosti, ča je v popolnosti skladna z zahtevami, ki se postavljajo na njo, kot je to avto »Rolls-Royce«, če bo enako skladen s svojimi zahtevami.

Sedaj pa še o ceni kakovosti. Citiram H. S. Geneena, dolgoletnega glavnega direktorja ITT: »Kakovost ni le prava stvar, ampak je zastoj. In ni le zastoj, je najbolj dobičkanosna linija, kar jih imamo.« K temu dodamo še eno misel P. Crosby-ja: »Kakovost je zastoj. Ni darilo, vendar je preprosto na razpolago. Tisto, kar je drago, so nekakovostne stvari — vse dejavnosti, ki so posledica tega, da posel ni opravljen že prvič.«

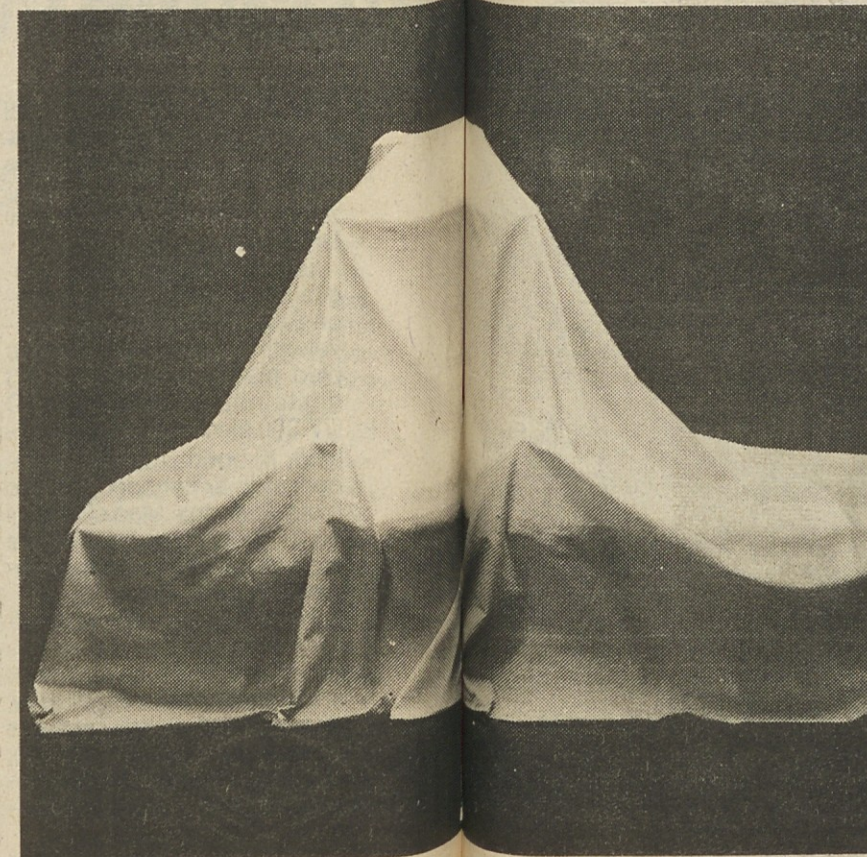
Povejmo o tem nekaj več. Jasno je, da doseganje zahtev, (pri tem imam v mislih ustvarjanje proizvoda, ki bo ustrezal zahtevam tržišča oz. določenega kroga kupcev) pa naj govorimo o izdelkih, o fizičnih storitvah, o intelektualnih izdelkih ali storitvah, povzročajo stroške, ki formirajo »proizvodno« ceno, ki skupaj s predvidenim dobičkom formira prodajno ceno, ta mora biti na trgu konkurenčna, sicer prodaje ne bo, ali vsaj ne v potrebnem obsegu. Zato je pravilno zadevo obrniti narobe in začeti od tržno sprejemljive cene, predvideti,

kakšni so stroški za proizvodnjo nečesa, kar mora izpolniti zahteve ter ugotoviti, kakšen dobiček lahko pri tem ostane, da lahko od njega živimo, ustvarjamo akumulacijo in jo investiramo za nadaljnji razvoj. Takoj je jasno, da je edini način za povečanje dobička (ali za ustvarjanje le-tega), zmanjševanje stroškov. Če na grobo te stroške razdelimo na materialne-proizvodne režijske in stroške kakovosti, moramo upoštevati naslednje: naša industrija je dolga desetletja bila obrnjena samo v doseganje količin («realizacija planov v materialni proiz-

Mihajlo Zozolly

vodnji«), malo ji je bilo mar, z redkimi izjemami, kaj se dogaja s stroški, tržišče je »goltalo« vse, ne glede na ceno. Zato se je poslovalo precej neracionalno, režijski stroški so čezmerno naraščali, stroški kakovosti so pa bili zelo nezanimiva kategorija, saj je bilo vseeno ali se je nekaj izdelalo in potem večkrat dodelovalo, kupec je vedno vse plačal. Izračunom, oz. kalkulacijam posvečajo samo toliko pozornosti, kolikor je nujno, da se pred kupcem, ki je pogodbeno zahteval strukturo cen, upraviči cena. Danes še ni redki primer, da v posameznih proizvodnjah ni mogoče ugotoviti prave interne cene končnih izdelkov.

Interna cena (strošek), naj bi bila čim je mogoče nižja, saj se tako edino zagotovi večji dobiček. Pri tem pa moramo preiščevati, koliko je v celotnem kompleksu stroškov takih, ki bi se jim lahko izognili. To so predvsem stroški zaradi večkrat opravljenega dela, bodisi v proizvodnji, prodaji, nabavi, razvoju, kjerkoli. Sedaj se v pravi luči prikaže izjava, da je kakovost zastoj. Zares je zastoj, treba je izrabiti priložnost in jo vzeti, od vsakega dinarja, ki ga porabimo, za napačna, vnovična ali nadomestna opravila porabimo mogoče celo polovico!

Nesporno je, da zagotavljanje skladnosti z zahtevami ustvarja stroške tudi takrat, ko je vse »od prve« narejeno dobro in pravilno.

Teh stroškov ne moremo zmanjšati, če bistveno ne spremenimo tehnologije, oz. ne opravimo modernizacije. Vendar v obstoječem poslovanju so še ogromne možnosti za doseganje zmanjšanih stroškov in to ne s pomočjo »šparanja« pri svinčnikih in papirju, ampak z odpravitvijo ponovljenih, nadomestnih ali napačnih opravil. Tako kompleksen pristop zahteva ogromno truda in je lahko samo sad poslovne politike z dolgoročno usmeritvijo. Dolgoročno gledano, takšni stroški imajo bistven vpliv na višino dobička, ali izgub!

Da bi znali, kako zmanjšati stroške kakovosti, moramo jih predvsem spoznati in jih pravilno postaviti v razmerja proti tisti vrednosti, ki nam najbolj učinkovito omogoča določanje cilja, ki ga želimo doseči. Moramo jih stalno spremljati, oni so lahko sproti merilo uspešnosti in učinkovitosti podjetja. Da bi to postali, morajo biti realno prikazani, sicer postanejo zavajalni. Stroški kakovosti so, po večini strokovnih virov, sestavljeni iz stroškov za doseganje ustrezne kakovosti in stroškov, ki so rezultat neustreznega obvladovanja kakovosti in določiti je potrebno oboje. V standardih-Navodilih za vodenje kakovosti, ki so v veljavi v razvitem svetu (ISO, EN) pa tudi pri nas (JUS, v Iskri IS), je v sistemu kakovosti predvideno spremljanje stroškov kakovosti, ki se delijo na:

— obratovalne stroške kakovosti, ki se pojavijo pri poslu in nastajajo, ker je treba doseči določeno kakovostno raven in ti obsegajo:

- a) preventivne stroške (za preprečevanje slabe kakovosti)
- stroške ocenjevanja (prekrušanja, kontrole, pregledov),
- b) stroške zaradi slabe kakovosti, ki so v bistvu izgube in to:
  - notranje (popravila, izmet, manjko, prebiranje),
  - zunanje (servis, garancije, vračila, odpoklic, jamstva)
  - zunanje stroške zagotavljanja kakovosti, ki nastajajo za-

radi potrjevanja kakovosti po zahtevah kupcev, v neodvisnih preskusnih institucijah. Ti stroški so izgube, če se jih ponavlja zaradi slabo opravljenega dela.

V Iskrinih planskih dokumentih spremljamo stroške kakovosti, vendar menim, da to ostaja na ravni planskih dokumentov tako, da stroške preventive (ki so sicer nepopolni), stroške ocenjevanja (predvsem OD osebja kontrole ter zunanje preskuse) imamo evidentirane, vendar nekega velikega interesa za take podatke ni čuti, kar je razumljivo v kontekstu tistega, da se pri izračunu internih cen pogosto zelo stežka pride do dejanske polne cene. Sistem, ki je dosedaj veljal in bo verjetno še nekaj časa, je bil zadovoljen z »režijskim faktorjem«, ki je narasel v »nebeške višine«. Vprašanje je samo, kdaj ga bo trg začel zavračati.

V Iskri je svojčas razvit sistem spremljanja stroškov slabe kakovosti, ki s pomočjo računalniških programov in periodičnih izpiskov omogoča natančno spremljanje stroškov internih in zunanjih izgub. Pri tem projektu, ki ga je izdelal BII za SOZD, smo sodelovali kot člani teama in naša DO je med prvimi v Iskri vpeljala ta novi sistem (pred tem smo sicer že vseskozi vsaj 10 let spremljali stroške izmeta in popravil po starem sistemu). Natančno povedano, ta sistem omogoča s pomočjo t.i. »obvestila o slabi kakovosti« in drugih spremljanih dokumentov, spremljanje stroškov slabe kakovosti — internih izgub zaradi izmeta, popravil, manjka, prebiranja in tudi zasledovanje propustov — dovoljen za uporabo slabše kakovosti kot je zahtevana, kar pa ni strošek, lahko pa je vzrok težavam in stroškom. V izpiskih, ki so pri nas kvartalni, dobimo pregled stroškov, ki vsebujejo delo in material in so razvrščeni po vzrokih, povzročiteljih, DN, kodah izdelkov (podsklopov) itd. Na prvi pogled odlično, je pa tudi nekaj težav: zamude izpisikov, ki nastajajo pri pridobivanju podatkov in pri določanju prioritet pri obdelavi tako, da lahko rečem: »zamude so prevelike, podatki se s tem razvrednotijo«. Trenutno poskušamo s pomočjo lastne informacijske službe v podjetju zavede toliko pospešiti, da bi dobivali te zelo pomembne podatke sproti, brez zamud.

Glavni problem pa le ni v zamudi izpiskov, ampak v tem, da navedene izgube niso največji del stroškov, povzročenih s slabo kakovostjo, ampak da je največji — levji delež skrit v fazah finalizacije, kjer še ni vpeljana evidenca ponavljanja operacij in vrednotenja teh ponavljanj v proizvodni finalizaciji in v fazah končnih preverjanj stroški servisiranja še niso vključeni v sistem zasledovanja stroškov tako, da je zelo težko opredeliti, koliko je odveč-

nih stroškov. Zaradi tega je pri prezentiranju podatkov o stroških potrebno biti zelo previden, če prikazemo stroške nekritično, ne upoštevajoč dejstva, da jih prikazujemo delno, lahko sami sebi ustvarimo napačno sliko, največkrat neupravičeno zadovoljstvo zaradi »majhnih« stroškov v primerjavi s prodajo (ali s proizvodnjo). Realnost je pogosto zelo drugačna, podjetje lahko izgublja 10 ali celo več odstotkov od prodaje zaradi slabe kakovosti vseh vrst, namesto da bi se s tem denarjem pospešno razvijalo in bilo konkurenčneje na tržišču. Vse je zato odvisno od faze razvoja podjetja. Podjetje, ki je na nizki stopnji razvoja pogosto ne zna, ali ne zmore, niti zbrati niti pravilno razložiti samo sebi svoje podatke o stroških kakovosti, medtem ko podjetje na višji stopnji razvoja zna iz teh podatkov »skovati« dobiček, ki mu je na razpolago. V praksi je potrjena ocena, da podjetja na nižjih stopnjah razvoja (kakovosti) zadovoljno ugotavljajo, da so njihovi stroški okrog 2—3% prodaje (ali proizvodnje), pri čemer so dejanski stroški, če se jih vse pravilno zbere in ovrednoti, okrog 18—20%. Koliko je to denarja, si lahko vsak sam predstavi. Vzrok temu razkoraku je zanemarjanje nekaterih zelo velikih stroškov, katere se ne evidentira, ali se jih ne upošteva (klasičen primer: ponavljanje končne kontrole v nedogled in popraviljanje izdelkov v usmerjalnici).

Seveda, če enkrat pravilno prikazemo in ovrednotimo stroške kakovosti, ugotovimo, kje so glavni vzroki za nastajanje odvečnih stroškov, si lahko tudi postavimo cilje, kot je na primer: zmanjšanje stroškov dodelav za 50% (to pomeni učinek, kot da bi za določen odstotek povečali prodajo). Če cilj tako postane merljiv in če ga vodstvo podjetja ima vedno prd očmi in mu sledi, postane tudi dosegljiv.

Menim, da postaja jasno, koliko so stroški kakovosti pomemben pokazatelj stanja razvitosti nekega podjetja in kako je pomembno, da jih zasledujemo. V Evropi se tega zavedajo, zato sistem standardov, ki sem ga prej omenil, morajo upoštevati vsi proizvajalci, ki bodo želeli prodajati na bodočem evropskem trgu. Ti standardi določajo sistem kakovosti, katerega model se izbira s pogodbo in katerega je nujno spoštovati in ga kupec ima pravico nadzorovati sam, ali s pomočjo priznanih institucij. Sami standardi niso obvezni, vendar je trg tisti, ki jim zagotavlja obveznost v uporabi in se ni možno slepti, da bo mogoče brez tega karkoli uspešno prodajati na evropskem trgu. Stroški kakovosti so pa pri tej uspešnosti zelo učinkovito orodje za doseganje le-te.

Mihajlo Zozolly

Izhode iščemo v znanju in motivaciji

Zakon o podjetništvu je vnesel v naše gospodarstvo nove možnosti in spremembe, ki se jih posamezne tovarne v Iskri že oprijemajo. Med njimi je tudi Tovarna kovinskih magnetov v Stegnah, kjer nam je o načrtih in o vlogi te tovarne v prihodnosti povedal direktor Albert Erman naslednje:

Kako se prilagajate novim tržnim pogojem, s kakšnimi ukrepi boste povečali svojo konkurenčno sposobnost?

Za razumevanje naših ciljev in poti ki smo si jih zastavili, moramo najprej poznati stanje, v katerem se trenutno nahajamo. Smo 174-članski kolektiv in naš predmet poslovanja je proizvodnja trajnih kovinskih magnetov. To so AlNiCo magneti izdelani iz redkih zemelj SmCo. Tehnologija za ti dve vrsti smo že osvojili, sedaj pa se razvojno in tehnološko pripravljamo na osvojitve nove kvalitete za magnetne iz redkih zemelj in sicer za Sm2Co17, ki ustrezajo za najbolj zahtevno uporabo.

Trenutna poslovna slika in ustvarjena akumulacija je slabša, kot je bila v tovarni do nedavnega. Vzrokov za tak položaj je več in rad bi naštel najbistvenejše.

Investicija

V letu 1986 smo ugotovili, kolikšen je naš razvojni zaostanek za zahodnim svetom. Zato smo uprli vse naše sile v osvajanje tu-

jega trga. Namenili smo ogromna vlaganja v nabavo opreme, kar znaša do danes, ko pričujemo že tretjo investicijo, približno 2 milijona dolarjev. Ob tem moramo vedeti, da so vlaganja v našem sistemu obremenjena s krediti in obrestmi na račun poslovanja, ne pa s svežim kapitalom, kot imajo to možnost podjetja zunaj meja.

Neusklajenost proizvodnih kapacitet

V teku let z novimi naročili se naš proizvodni asortiman menja in ker vsak magnet zahteva svojo specifično obdelavo, se nam dogaja, da nam posamezna serija izdelkov zastaja na določeni fazi. Seveda poskušamo takšne zagate reševati tudi s triizmenskim delom, vendar vedno ne uspevamo, zaradi že omenjene specifičnosti dela. Hkrati s tem vzrokom se pojavlja še naslednji;

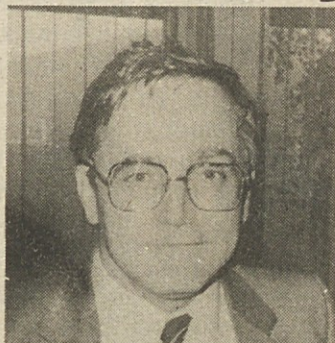
Neznanje

Če vemo, da smo še pred petimi leti v celotni proizvodnji imeli le 10% izdelkov, namenjenih iz-

vozu in da jih imamo danes, ob devetmesečju že 60%, je to opazen premik, predvsem ker gre za konvertibilni trg. Toda ta številka nas ne sme zavajati, ker so zahteve zahodnega kupca vedno večje in od njih ne odstopa niti za las. Zato vlagamo maksimalne napore, da sledimo zahtevam zahoda, pri čemer pa zadevamo ob določene ovire. Naše razmere niso naravnane tako, da bi same od sebe vzpodbujale delavce in vodilne na vedno novo izpopolnjevanje, s čimer bi mnogo lažje sledili trendom razvoja v svetu. Zato smo pri nas začeli tudi ta oreh in upamo, da bomo kmalu prišli do željenih ciljev.

Inflacija

ki je naša skupna nadloga, se pri nas posebej odraža v plačilnih pogojih. Čeprav imamo večino cen z našimi kupci dogovor o cenah zunanjega trga, preteče do plačila velikokrat tudi po mesec dni, kar znižuje vrednost realizacije za mesečno stopnjo inflacije.

Albert Erman

Remag — magneti iz redkih zemelj

Pred leti, ko smo se odločili za razvoj te tehnologije, so bile v Iskri predvidene dovolj velike količine, ki so upravičile našo razvojno odločitev. Pozneje se je izkazalo, da Iskra ne potrebuje toliko magnetov SmCo5, zato nam je ta del vloženega kapitala nekoliko zaostal. Vendar ga nimamo za izgubljenega, kar nam omogoča prehod na Sm2Co17 kvaliteto, kar pomeni novi kakovostni razred na našem področju. Vendar, navkljub vsem omenjenim težavam zremo v prihodnost optimistično. Zastavili smo si ambiciozne načrte, s katerimi hočemo doseči svoj cilj — to je uspešno izvozno podjetje. Bistvena pred-

nost, ki jo imamo, je trg, le osvajati ga moramo!

Da je to naporno že vemo, zato smo si opredelili poti, po katerih nameravamo doseči zastavljeni cilj.

Ali ste se morda zgledovali po vzoru uspešnih firm v razvitem svetu? Kakšne so poti do inovacijskega poslovanja?

Odločili smo se slediti vzoru zahodnoevropskih podjetij, prodiramo na njihov trg in ugotavljamo, da se bomo le s prevzemanjem njihovih kriterijev uspešno kosali na teh trgih. Zato smo kot prioriteto nalogo do konca leta zastavili kapitalno ocenitev našega podjetja in razpisati delnice takoj, ko bo zakonito možno. Iščemo tudi zunanjega sovlagatelja in trenutno imamo zelo konkretne razgovore z dvema nemškima firmama. Delničarski odnos zaposlenih, torej solastništvo delavcev bi nedvomno okrepljeno prihodnost firm in temeljito spremenil obnašanje nekaterih delavcev.

Velik poudarek stalnemu izpopolnjevanju vodilnih delavcev

Menim, da je le znanje tisti faktor, ki daje vodilnim delavcem

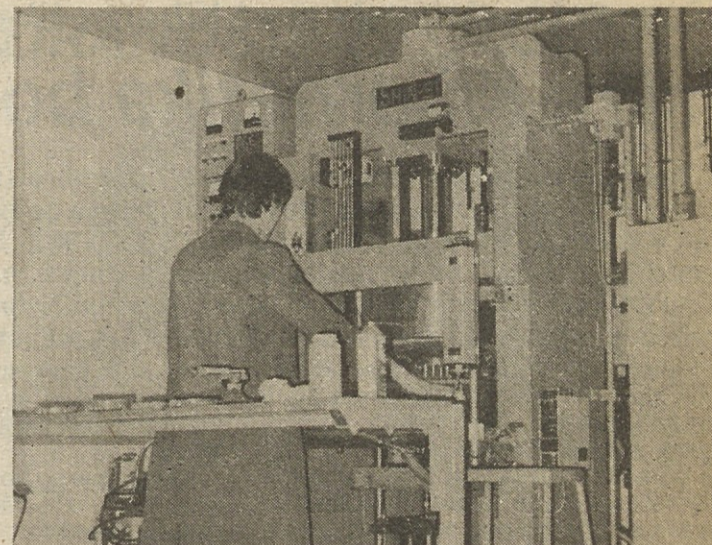
vodilno vlogo in odgovornost do ostalih. Zato so vrata za vse vrste izpopolnjevanja našim delavcem, strokovnjakom, vedno odprta. Našim tehničnim kadrom primanjkuje znanja s področja ekonomike, psihologije vodenja in sistema motivacije in tudi s pravnega področja, zato delamo na tem, da jim bodo tovrstno izpopolnjevanje omogočili.

Za doseganje zastavljenega cilja smo se odločili tudi za stimulatívno nagrajevanje vodilnih delavcev

V kolektivu smo sprejeli dolgoletno zasnovan akcijski program, kjer smo dali velik poudarek motivaciji vodilnih delavcev s progresivno rastjo njihovih osebnih dohodkov.

Sedanje razmerje 1:4,3 se naj bi postopno razširilo na 1:7, kar smo določili za zgornjo mejo.

Za cilj povprečne delavčeve neto plače v proizvodnji pa smo zastavili protivrednost 600 DEM, trenutno pa jo dosegajo 438 DEM (v povprečju). S stimulatívnimi OD vodilnih želimo vzpodbuditi konkurenco za vodilna delovna mesta, saj le-ta pelje k novim kvaliteta del. Za večjo odgovornost, pretehtanost problema in

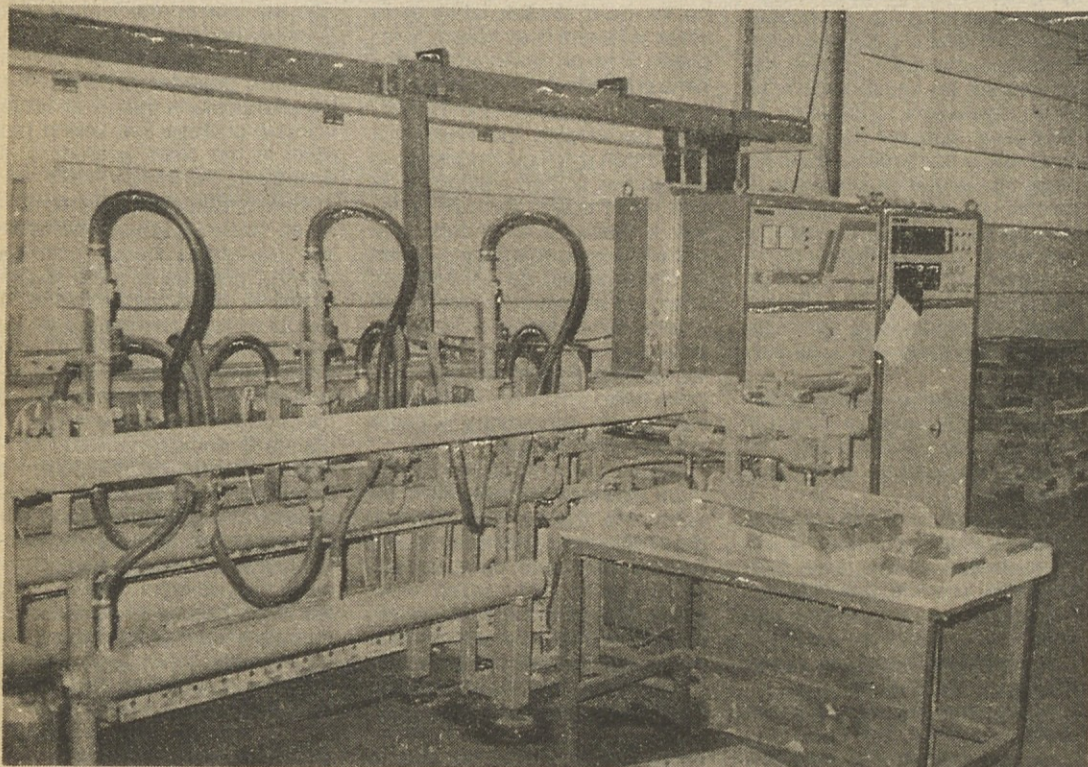
Peč za sintranje magnetov iz redkih zemelj

samostojnost v odločanju, bodo vodilni nagrajeni s 50% višjo plačo kot podrejeni. Za take prejeme pa bo moralo veljati: dogovorjeno-storjeno.

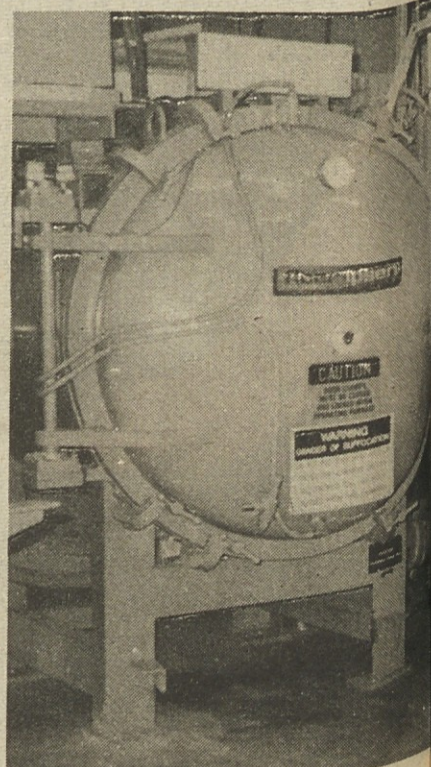
Morda so naši načrti zastavljeni nekoliko ostro, toda zavedati se moramo, da bodo le dobri in

jasni delovni odnosi vzpostavili tisto vzdušje poslovnega zaupanja, ki lahko prinese rezultat. In če nočemo več životariti, bomo morali krepko poprijeti za delo (ali pa bomo propadli).

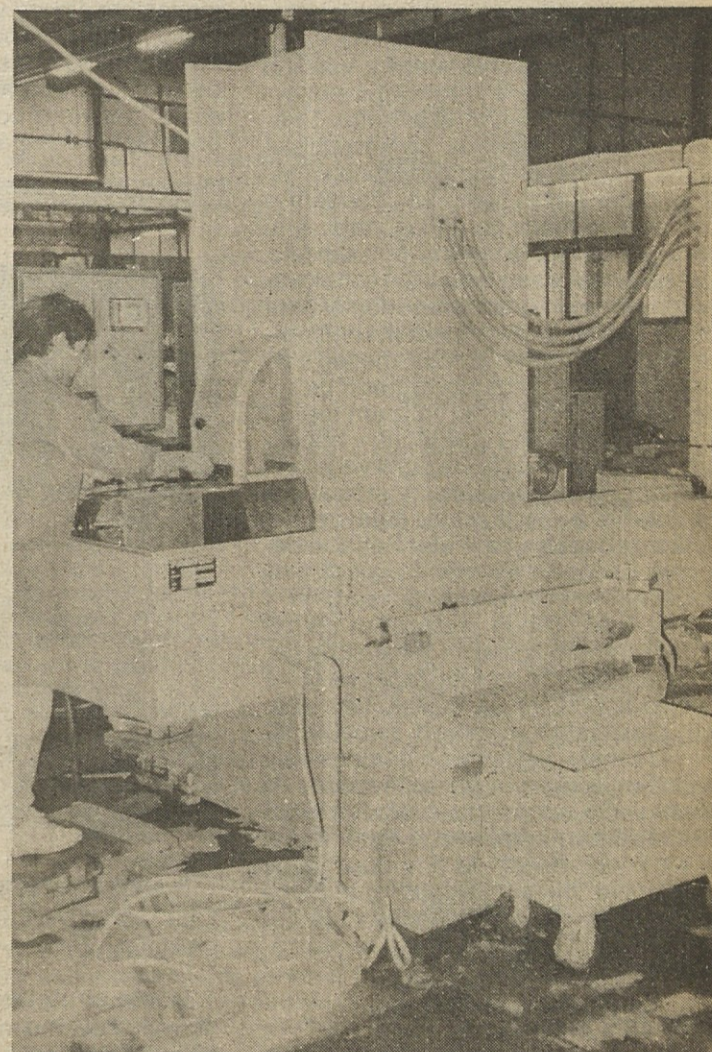
I. S.

Peč za termomagnetno obdelavo, izdelana po lastni konstrukcijski zamisli

Peč za sintranje SIMAG magnetov

Stroj za brušenje magnetov je tudi sestavni del zadnje investicije

Zasedal je delavski svet Kibernetike

Iskra Kibernetika bo sestavljeno podjetje

Delavski svet Iskre Kibernetike je 12. novembra 1989 razpravljajal o osnutku pogodbe za ustanovitev sestavljenega podjetja ter dal osnutek v javno obravnavo. Trajala bo do 22. 11. 1989. Zbrane pripombe bodo obravnavali še na usklajevalnem sestanku, nakar bo delavski svet DO razpisal referendum, ki bo predvidoma 7. decembra 1989. Na referendumu naj bi sprejeli tudi statute novih podjetij.

Delegati delavskega sveta so se najprej seznanili z doseženimi rezultati v devetih mesecih. Jure Tepina, novi direktor za področje ekonomike in financ, je pohvalil izvozne rezultate, saj je Kibernetika izvozne načrte presegla in izvozila za 26 milijonov dolarjev izdelkov, od tega na klirinško tržišče le milijon dolarjev. Opozoril pa je na kritični finančni položaj, saj so TOZD Vega, Inženiring in RTC imeli 67 milijard dinarjev izgub. Zato je do nadaljnjega ukinjena nabava materiala in opreme, ki ni nujna za nemoten potek proizvodnje. Nekaj denarja naj bi dobili s pospešenimi izterjavami.

Z novo organiziranostjo do boljših rezultatov

Posebno pozorno so delegati spremljali informacijo direktorja Naceta Pavlina, ki jih je izčrpno seznanil z vsebino osnutka pogodbe o ustanovitvi sestavljenega podjetja Iskra Kibernetika. Dveletno iskanje ustrezne organizacijske oblike je komentiral tudi direktor področja za organizacijo Ivan Pivk. Poudaril je pomen spremenjene zakonodaje, ki je ob živem delu dala veliko kapitalu. V razpravi sta poleg delegatov sodelovala predsednik sindikalne konference Stane Zaplotnik in predsednik konference ZK Stane Ječnik. Iz nujnih besed smo lahko razbrali, da družbenopolitične organizacije v Kibernetiki (in izven nje) še vedno niso dojele svoje vloge v podjetniški organiziranosti. Razumljiva je tudi zahteva, da mora sindikat poskrbeti tudi za določila o zaščiti pravic delavcev.

Glavni direktor inž. Peter Kobal je delegate na kratko seznanil z aktualnimi dogajanjimi v evropskem prostoru in v SOZD Iskra. Glede predloga o bodoči organiziranosti kolektiva je menil, da ponujena rešitev še daje možnost, da se ne razbije koncentracija znanja, tehnoloških, proizvodnih in drugih zmogljivosti. Povezanost v sestavljeno podjetje daje bodočim podjetjem veliko svobode in hkrati večjo odgovornost. Možne bodo tudi razlike v nagrajevanju. Peter Kobal je na koncu dodal, da bi v času javne obravnave morali uskladiti morebitne nejasnosti v osnutku pogodbe, ki je sad prizadevanj vodstva delovne organizacije.

Dve leti iskanj...

Po neuspelem referendumu o organiziranju Iskre Kibernetike v enovito po-

djetje je delavski svet DO imenoval posebno komisijo, ki je ponovno proučila možne organizacijske oblike bodoče organiziranosti.

Komisija je ugotovila, da bi bili najboljši učinki (ob izhodišču sedanje organiziranosti) doseženi z decentralizirano organiziranim družbenim podjetjem s profitnimi enotami (tovarnami).

Ugotovitve komisije zaradi podobnosti s prvim predlogom, ki so ga delavci zavrnil na referendumu, nimajo realne možnosti za sprejetje. Zato je poslovodni kolegij sprejel odločitev, da se napravi predlog za organiziranje devetih podjetij, ki bi bila povezana v sestavljeno podjetje. Vsa podjetja bi imela pravico do upravljanja v sestavljenem podjetju z delegiranjem članov v skupščino, upravni odbor in nadzorni odbor. Skupna organa upravljanja bosta skupščina in upravni odbor. Skupne organe upravljanja: skupščino in upravni odbor bodo imela tudi podjetja. V ta dva organa voli (delegira)

člane tudi skupščina SP. Predlagana organiziranost naj bi s povezanostjo na kapitalski osnovi zagotovila izvajanje skupnih interesov in s tem tudi boljše poslovanje.

V pogodbi je določeno, katera sistem-ska zadeva bi se urejala v SP skupno. Pogodba določa tudi, katere dejavnosti skupnega pomena opravljajo podjetja, ki imajo skupni značaj. To so Orodjarna, Skupna proizvodnja, Vzdrževanje in Skupne strokovne dejavnosti. V to podjetje bi se poleg sedanje Delovne skupnosti (vendar ne v celoti) povezala tudi Restavracija in večinski del Razvojno-tehničnega centra.

Predlagana pogodba o organiziranju v sestavljeno podjetje pomeni uskladitev sedanjih hotenj in stališč predstavnikov temeljnih organizacij, ki so vse izrazile željo, da poslujejo še naprej pod firmo »Kibernetika« in tako nadaljujejo povezave, zaradi katerih se je delovni kolektiv Kibernetike razvijal skupno.

Odgovornost za uspeh na referendumu zaradi navedenega ni naložena samo poslovodnemu kolegiju, ampak vsem tistim, ki so mnenja, da se bo z organiziranjem več povezanih podjetij v prihodnosti doseglo boljše rezultate kot doslej.

Alojz Boc

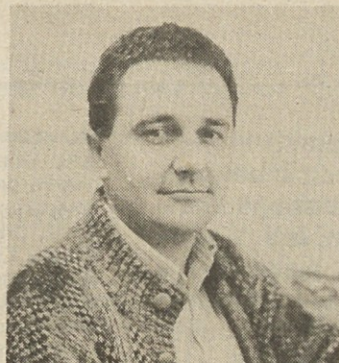
Pred kratkim je Iskra Kibernetiko obiskala skupina strokovnjakov iz Belgije. Obisk je organizirala belgijska firma Sorema, ki že vrsto let sodeluje pri prodaji električnih števcov v državah Beneluxa.

Gostje so se tokrat zanimali predvsem za nadzorni sistem SEZAM. Predstavniki Tovarne mehanizmov in Prodaje so jih podrobno seznanili z delovanjem nove izvedbe sistema SEZAM 3. Razgovore je vodil Niko Mavrič, direktor prodaje tehnike vodenja energije — A. Boc, foto: I. Okršlar

ANKETA O NOVI ORGANIZIRANOSTI V PODJETJE

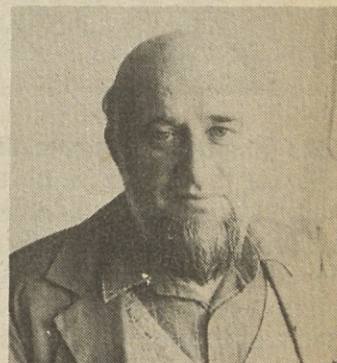
Milena Černe

Valter Rejec

Marija Vodopivec

Boris Brezigar

Živeti in delati po meri sodobnega evropskega človeka

Mar je res mogoče, da nas loči do konca leta le še dober mesec dni? Da. Čas nezadržno teče, že čez nekaj tednov bomo obrnili nov list na koledarju, kjer bo zapisana letnica 1990. Letnica, ki bo izredno pomembna v tokovih našega življenja, ne le zasebnega, ampak tudi v tokovih življenja, ki ga preživimo v delovnem kolektivu, na delovnem mestu, v delovni organizaciji.

Ena izmed najpomembnejših sprememb v Iskri Avtoelektriki Nova Gorica bo z novim letom gotovo sprememba v organiziranosti tega 3600 članskega kolektiva. V delovni organizaciji smo se namreč odločili, da s 1. januarjem 1990 zaživimo kot podjetje. Kaj to pomeni, kje so najbistvenejše novosti?

Najprej moramo seveda povedati, da bodo podjetje sestavljale na mesto dosedanjih temeljnih organizacij tovarne ter inštitut za avtoelektriko, komerciala in strokovne službe. Predvideno je tudi, da bi ustanovili tri nove tovarne in sicer tovarno avtoelektronike, tovarno kovinskih delov ter tovarno orodij in tehnološke opreme. Iz Avtoelektrike pa izstopata tovarna Žarnica Ljubljana in tovarna AET Tolmin, ki se bosta po odločitvi delavcev organizirali kot samostojni podjetji.

Nekaj novosti bo tudi v strokovnih službah, kamor naj bi prišlo vzdrževanje in infrastruktura iz Tovarne delovnih sredstev ter se ustanovilo kot področje.

Tudi vodenje podjetja bo s 1. januarjem spremenjeno. Namesto glavnega direktorja in njegovih pomočnikov bo podjetje vodil poslovodni odbor s predsednikom, za katerega je zadnji delavski svet že izdal sklep o razpisu.

Je nova organiziranost dobro zastavljena?

Vodi k cilju boljšega poslovanja, višje kakovosti, zmanjševanju stroškov itd. Ta in druga vprašanja smo

zastavili štirim zaposlenim, ki so takole odgovorili:

MILENA ČERNE, delovna skupnost skupnih služb, področje za organizacijo in informatiko. »Teško je v tem trenutku podati oceno, ali bo nova organiziranost naše delovne organizacije dobra ali slaba, vsekakor pa prevladuje cilj doseganja večjih poslovnih rezultatov na vseh področjih dogajanja. Ali nam bo to uspelo ali ne, je odvisno od naše poslovne politike glede na zaostrene pogoje gospodarjenja na domačih in tujih trgih. Mislim pa, da je še kako potrebna na vseh ravneh poslovanja večja odgovornost in angažiranje vseh članov kolektiva, to pa bo nenazadnje zahtevala in omogočala tudi nova organiziranost Iskre Avtoelektrike.«

VALTER REJEC, delovna skupnost skupnih služb, področje tehnologije in študija dela. »Ko delavec razmišlja o novi organiziranosti delovne organizacije gotovo najprej pomisli, kaj se bo spremenilo v njegovem delovnem okolju. Pri tem je skoraj nemogoče izključiti subjektivni faktor. Ko ustvarjamo nekaj novega, vedno poskušamo napraviti to bolje kot je bilo po starem? Kaj naj bi bilo boljše?

Pravzaprav naj bi nova organiziranost ustvarila pogoje, da bomo delavci lahko živeli po meri sodobnega evropskega človeka. Kaj to pomeni, na tem mestu ne bi razpravljaj, lahko pa povem, česar si več ne želim. V bodoče bomo mo-

rali naš delovni čas v tovarni izkoristiti predvsem za doseganje ciljev, zaradi katerih smo sploh lahko tovarna. S tem mislim, da ni več možno, da bi se vsi ukvarjali z vsem, pač pa le z delom, ki smo zanj zadalženi. Nova organiziranost mora ustvariti pogoje, da lahko vsak zaposleni prispeva k razvoju podjetja tisto, za kar je usposobljen. Nova organiziranost predstavlja obnovo pravil igre in tudi spoštovanje le-teh. So stvari, ki jih lahko storimo čez noč in gredo v pozabo. Večina stvari pa je takih, ki nimajo ne začetka ne konca, ampak so plod človekove iznajdljivosti in prilagajanja. Tudi tovarna in njena organizacija je proces, ki mora zaživeti, da lahko preživi. Preobrati pa niso nagli. Problem ni v tem, da ne bi vedeli, kako moramo delati, saj so nam to povedali drugi, problem so navade.«

MARIJA VODOPIVEC, tovarna generatorjev in elektronike. »Z ustanovitvijo podjetja si obetam veliko, še posebno če pomislim, da smo se v teh 15 letih, kar obstajajo TOZD marsičesa naučili, predvsem kar se tiče ekonomskega vidika podjetja. Skupen prihodek se je izrodil tako, da ni prav nič stimulativen. Upam, da bo nova organiziranost to popravila. Pravilno bi bilo, če bi bili vodstvo tovarne, strokovni delavci in tudi direktor kot odgovorna oseba, kompetentna za odločanje in vodenje tovarne, plačani glede na ustvarjeni dobiček pa tudi

takrat, ko dobička ne bi bilo, bi se to moralo poznati na njegovem dohodku. Vidna mora biti odgovornost, ne pa kot sedaj, ko ni pravih rezultatov, krivca za neuspeh pa ni mogoče ugotoviti.

Doseči bi bilo treba poslovanje s čim manjšimi stroški, kar pa danes ni prav razčiščeno. V naši DO, oz. podjetju bi bilo treba ugotoviti, kaj ni rentabilno. To bi lahko ponudili zasebnikom, posodili pa bi jim lahko tudi osnovna sredstva.

Z uvedbo podjetja bo treba racionalizirati tudi določene službe. Tako pa bo prišlo do viške delavcev, ki jih znotraj podjetja ne bo mogoče prerazporediti, to pa bo povzročilo socialne probleme.«

BORIS BREZIGAR, tovarna milih zaganjalnikov. »Naj začnem s filozofsko mislijo — pravo mero imeti, to je umetnost življenja. Ta misel je prav sedaj gotovo aktualna. Čeprav rosno mlad sem doživel in preživel ekonomske enote, podjetja, TOZD in sedaj zopet podjetja.

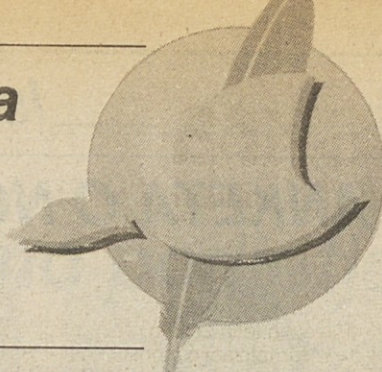
Vse te spremembe so se odvijale v sicer ne preširokih mejnih vrednostih, kljub temu pa je to le begalo ljudi. Močno smo se tudi razširili, kar je pri dosedanji splošni neučinkovitosti logično. Pri tem pa ni izključeno, da bomo ob tem bolj verni od Boga samega.

Če pa konkretnije odgovorim na zastavljeno vprašanje, naj povem, da so spremembe dobre. Vendar pa le te spremembe, oz. reorganizacija nam ne bo prinesla boljšega jutri. Prepričan sem, da je v Avtoelektriki še veliko neizkoriščenega znanja in le od tega, kako bomo uspeli izkoristiti te potencialne, je odvisna prihodnost »novega« podjetja. Sem optimist, vendar na daljši rok.«

Marko Rakušček

Dvanajsti študijski dnevi Mitje Gorjupa

GORJUPOVI DNEVI

Ste že videli kdaj zbrani skupaj več kot tristo novinarjev?

Da, saj je to priložnost moč doživeti vsako leto enkrat na študijskih dnevih Mitje Gorjupa, velikana slovenskega in jugoslovanskega novinarstva, kateremu srce je prenehalo biti pred dvanajstimi leti. V spomin nanj je bilo delovno srečanje tudi letos od 9. do 11. novembra v Žalcu, mestecu v Savinjski dolini, v dolini zelenega zlata — hmeljja.

Na tradicionalnem srečanju smo se novinarji iz Slovenije in drugih jugoslovanskih republik ter Italije, Madžarske in Avstrije soočali z izredno aktualnimi vprašanji današnjega časa in trenutka, na naša vprašanja pa so odgovarjali ugledni politiki in gospodarstveniki, med katerimi so bili tudi Milan Kučan, Jože Smole in Živko Pregl.

Ker kraki Iskrine zvezde v občino Žalec ne segajo, je zato gotovo nekoliko manj poznana, zato ji namenimo nekaj predstavitev besed. Prvo zanesljivo sporočilo o naselju datira v letu 1182, ko je bil tamkaj že sedež deželno knežnega urada, v zgodovino pa se je Žalec zapisal z drugim slovenskim taborom leta 1868, saj je njegovo sporočilo o zedinjenju Slovencev živo še danes. Žalec je bil proglašen za mesto 29. septembra 1964 in od tega datuma naprej je središče občine.

Prijazno mestoce s šest tisoč prebivalci ponuja poleg uredjenosti obiskovalcu še marsikaj zanimivega. Starotrško jedro s svojo arhitekturo, trgovsko in gostinsko ponudbo privablja vedno več obiskovalcev. Muzeji skladatelja Rista Savina, gasilstva in hmeljarstva ohranjajo živa pričevanja. Splošno podoba mestu, ki je bilo že večkrat proglašeno za najbolj urejeno tranzitno mesto v Sloveniji, daje novo mestno jedro z Domom drugega slovenskega tabora, hotelom Goding, kjer smo bili nameščeni v času študijskega srečanja, blagovnicama Nama in Savinja, avtobusno postajo, športnim centrom, številnimi zasebnimi trgovinami ter mestnim in Titovim parkom. Turistično ponudbo pa dopolnjujejo v bližnji okolici številne postojanke, Rimske izkopanine, jama Pekel v Šempetru, športni ribolov v Braslovčah, smučišča v Libojah in Preboldu itd. Sicer pa pravijo, da se je tisti, ki je kdaj zašel v Savinjsko dolino, vanjo vedno rad vračal. Da v njej živijo pridni in prijazni ljudje, v kar smo se prepričali tudi mi, udeleženci delovnega srečanja na študijskih dnevih Mitje Gorjupa.

Občino Žalec sestavlja 20 krajevnih skupnosti, šteje pa 39.368 prebivalcev. Skupno je zaposlenih 13.994 ljudi, od tega v zasebnem sektorju 1550. Gospodarstvo žalske občine je dokaj močno, saj so tu znane delovne organizacije: SOZD Hmezad, ki je bil tudi pokrovitelj našega srečanja, dalje kemična industrija Liboje, Tekstilna tovarna Prebold, Tovarna nogavic Polzela, Sip Šempeter itd. Pri prodaji na tuja tržišča pa izstopa Tekstilna tovarna Juteks. Nekaj teh tovarn nas je prvi dan dopoldne povabilo tudi v goste, kjer so nam predstavili gospodarske rezultate in razvojne načrte.

O samih delovnih temah, ki so bile na sporedu v četrtek popoldne, ves petek in soboto dopoldne namerno ne bomo podrobneje poročali, saj ste bili, dragi bralci našega glasila o vsem povsem in podrobneje seznanjeni

nov vrtec. Mi pa smo nadaljevali naše delo s temo: Normativne omejitve javnega komuniciranja, popoldne pa je bil občni zbor društva novinarjev Slovenije ter nastop uglednega gosta, predsednika slovenskih komunistov Milana Kučana. Duhovito, kot le on zna, je spregovoril o prenovi zveze komunistov ter odgovoril na številna vprašanja v zvezi s procesom v Titovi Mitrovici, o stikih s srbskim vodstvom, o procesu proti četverici, pojasnil pa je tudi, zakaj ne bo več kandidiral za predsednika slovenskih komunistov.

V soboto, zadnji dan študijskih dnevov je nastopil še en ugledni gost, podpredsednik

Pred otvoritvijo 12. Gorjupovih dnevov v Žalcu Boris Bergant, Jože Smole in predstavnik gostiteljev. V ozadju žalski hotel Goding, kjer smo bili novinarji nameščeni v času študijskega srečanja.

skozi druge medije (dnevno časopisje, radijo in TV), koga je seveda to zanimalo. Novinarji seveda so poročali o svojem delu, zato bomo mi navedli le teme, ki so bile obravnavane. Po uradni otvoritvi študijskih dni, odprl jih je Boris Bergant, predsednik društva novinarjev Slovenije, je sledila tema o novinarstvu in pluralizmu, ki so se je udeležili tudi predstavniki slovenskih alternativnih zvez in gibanj. Bolj sproščeno je bilo nekoliko pozneje, ko so slavnostno odprli v avli kulturnega doma razstavo slovenskih fotoreporterjev, ki bo poslej tradicionalna v okviru Gorjupovih dni. Slavnostno je bilo tudi na podelitvi priznanja Turistične zveze Celje mestu Žalec, veselo pa je bilo zvečer na tradicionalnem sprejemu pri predsedniku RK SZDL Slovenije Jožetu Smoletu z družabnim srečanjem, poseben pečat pa mu je dal narodnozabavni ansambel Slovenija.

Petek bo gotovo zapisan z velikimi črkami v zgodovini občine Žalec, saj so ta dan odprli

zveznega izvršnega sveta Živko Pregl, ki je največ besed namenil sedanjemu gospodarskemu trenutku v Jugoslaviji in spopadu z inflacijo.

Čeprav izredno delovno srečanje pa je imelo tudi več sprostitvenih »vložkov«, pri čemer imamo v mislih nogometno tekmo med zlato selekcijo ter ekipo oddaje Zdravo in ekipo novinarjev, udeležencev študijskih dni. V odmoru pa proslavitev 50-letnega jubileja legende telovadnega športa Mira Cerarja. Predstavniki Hmezada so mu podarili veliko torto, na kateri je gorelo 50 svečk, ki jih je naš najboljši telovadelec vseh časov ugasnil s tremi izdihmi. Res čudovita atrakcija za gledalce in nas novinarje, ki smo prisostvovali tej slavnosti. Žal je vsega lepega enkrat konec, našega delovnega srečanja je bilo konec v soboto, ko smo zapustili Žalec in v domačem kraju vsak po svoje pripravili odmeve na Gorjupove dni za »svoj« časopis.

Marko Rakušček

Iskra

Iskra — Industrija za električna orodja Kranj,
p.o.
Kranj, Savska loka 2

V naslednjih letih želimo racionalizirati proizvodnjo — predvsem z delno avtomatizacijo montažnih del, posluževanja strojev in povezav posameznih strojev in linije. Zato želimo za projektiranje in vodenje izdelave takih naprav pridobiti

1. projektanta za avtomatizacijo

Pogoji:

- dipl. ing. strojništva,
- delovne izkušnje pri konstrukciji naprav za avtomatizacijo,
- pripravljenost za vodenje skupine sodelavcev,
- znanje nemškega ali angleškega jezika.

Od bodočega sodelavca pričakujemo tudi aktivno sodelovanje s tujimi partnerji pri uvajanju novih tehnologij in orodij. Za načrtovanje novih tehnologij in vodenje njihovega uvajanja v proizvodnjo ter za sodelovanje pri razvoju novih izdelkov pa objavljamo prosta dela

2. vodje oddelka razvojne tehnologije

Pogoji:

- dipl. ing. strojništva,
- nekaj let ustreznih delovnih izkušenj,
- znanje nemškega ali angleškega jezika.

Če vas opisano delo zanima in izpolnjujete postavljene pogoje, potem vas vabimo, da svojo prijavo z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljete v 8 dneh po objavi v časopisu na naslov: Iskra — Industrija za električna orodja Kranj, Spošno-kadrovsko področje, Savska loka 2, 64000 Kranj.

In memoriam Albinu Bradaškemu-Ibiju

Pretreseni smo obnemeli ob bolečem sporočilu, da te ni več med nami. Odšel si nenadno, takorekoč z delovnega mesta, saj si le nekaj mesecev užival zaslužen pokoj. Zato je naša pretresenost še večja in krutost usode še bolj nerazumljiva.

Dragi Ibi! Od vsega začetka, odkar smo te poznali, si bil enak, vesten, marljiv, požrtvovalen, nesebičen in plemenit, predvsem pa pošten delavec in dober tovariš.

V Iskri si odslužil 38 let. Vseskozi v tvoji delovni dobi v Iskri si bil izredno vesten in zanesljiv delavec. Veselil si se rasti in napredka tovarne, z njo si rastel in užival tudi sam.

Svoj smoter življenja si dopolnjeval z aktivnostmi v nogometni organizaciji, sprva kot igralec, nato sodnik. V zadnjem času pa inštruktor in vzgojitelj sodniškega kadra.

V mesecu maju si nas še obiskal v tovarni, bil si poln energije, načrtov in dobre volje.

Šele pred dobrimi tremi tedni pa smo izvedeli, da si odšel na zdravljenje. Od takrat so vse pogosteje zvonili telefoni in sledila so vprašanja: »Kaj je z Ibijem?« Odgovori so dobivali vedno večjo težo žalosti, dokler

ni usahnilo tvoje življenje. V spominu nam ostajajo neminljive podobe vsakodnevnih srečanj s teboj, v tovarni ali izven nje. Navadno nisi dosti govoril, vendar kar si rekel, je bilo kleno, pomembno, pošteno. Tudi zato smo te spoštovali.

Pogrešali te bomo — vsem tistim, ki si jim pripadal pa izrekam iskreno sožalje v imenu tvojih sodelavcev in ostalih Iskrašev.

Sodelavci

Iskra

iskra
Iskra Elektrozveze, p. o. Industrija sistemov
elektronike in zvez
61000 Ljubljana, Stegne 11

Če vam primanjkuje kapacitet za strojno obdelavo in montažo:

1. MEHANSKE OBDELAVE

- Rezkanje (klasično)
- Struženje na polavtomatih (KRUŠIK) in CNC
- Galvanika (kadmiranje, eloksiranje, kromatiranje, fosfatiranje)

2. MONTAŽNA DELA

- Spajkanje TIV (ročno in strojno)
- Splošna montažna dela

POKLIČITE
ISKRA ELEKTROZVEZE
Stegne 11
Prodaja rezervnih delov in storitev
Tel.: (061) 576-812.

Zahvale

Ob smrti moje mame

Frančiške Rakovec

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD Vzdrževanje in vodstvu delovne organizacije za izraze sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti

sin Franc z družino

Ob prerani smrti mojega dragega sina

Mitje Gulina

se iskreno zahvaljujem sodelavcem za izraženo sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti

mami Mara Gulin

Ob smrti mojega skrbnega očeta

Jožeta Bizjaka

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam iz podjetja Iskra Terminali, za izraženo sožalje, darovano cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

hčerka Jelka Jeraj

Ob smrti moje drage mame

Anice Gros

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem z delovne linije stikalne matrike za izraženo sožalje in darovano cvetje

hčerka Maksa Polanič

Ob prezgodnji smrti moje žene

Ismete Stijaković

se iskreno zahvaljujem sodelavcem Iskre Commerce in Iskre invest servisa za izraženo sožalje, podarjeno cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti

žalujoči mož Simon

Zanimivosti

Supersolarne celice

Ameriški znanstveniki so dosegli nov svetovni rekord pri izkoriščanju sončne energije. V Sandia National Laboratories v Kaliforniji so ustvarili nove super sončne celice, ki spremene 20,70% sončne energije neposredno v električno in s tem trikrat več kot dosedanje celice. Sestavljene so iz

12 plastičnih leč, ki vpadlo svetlobo vežejo in jo stokrat močnejšo usmerijo na 12 silicijevih celic. Da bi svetlobni izkoristek še povečali, je površina kolektorja obdelana z antirefleksno plastjo magnezijevega fluorida. V treh letih bo nova metoda pridobivanja sončne energije zrela za tržišče. Razvojna inženirja Clement Ching in Elizabeta Richards pripominjata, da bo proizvodnja zelo

poceni in sorazmerno preprosta. (Prisma)

Siva mrena

Strastni kadiłci so podvrženi riziku, da zbolijo za sivo mreno. Motnje v očesni leči, ki lahko vodijo k slepoti, so v tesni povezavi z nikotinom. To so namreč ugotovili ameriški očesni zdravniki s preiskavami na Johns Hopkins univerzi v Baltimoru. Do sedaj je

prevladovalo mnenje, da je siva mrena le posledica starosti, toda študija 838 ribičev med 30 in 94 leti je pokazala, da so kadiłci dvakrat pogosteje prizadeti od sive mrene od nekadiłcev, ali od tistih, ki so kajenje opustili že pred več kot desetimi leti. Tveganje se povečuje s številom pokajenih cigaret, poročajo znanstveniki.

(Prisma)

RAZSEŽNOST V MAJHNOSTI

ali
lokalne mreže nekoliko drugače

Vaš čas je predragocen, da bi vam ga jemali; pet ur, katere lahko pomenijo dolgoletno pravilno odločitev in usmeritev na področju komunikacij in informatike, pa premalo, da bi to lahko izpustili.

VTAM

Poslovni partnerji,
znanci, ...

Prosimo, posređujte
informacijo naprej.

X.400

Lokalne računalniške mreže (LAN) so mreže, ki za razliko od ostalih mrež, namenjenih predvsem prenosu podatkov, podpirajo informacijski proces ter samostojno ustvarjalnost posameznika. Dasiravno že dolgo niso le tehnična novost, so vendarle vse premalo osvetljena nekatera področja, ki so s tem tipom mrež neločljivo povezana, kot npr.:

- vloga in namen LAN znotraj informacijskega prostora,
- zmožnosti, značilnosti in posebnosti teh mrež glede na ostale,
- uporabniško storitvena naravnost,
- področja uporabe lokalnih mrež in podobno.

Ob nekaterih tehnično-funkcionalnih značilnostih so naštete alineje vodilo in spoznavni namen enodnevnega seminarja.

Zato vas vabimo v petek, 24. novembra 1989, ob 8.30 v Poslovno stolpnico ISKRE, Ljubljana, Trg revolucije 3 /velika dvorana pritičje.

Vsak udeleženec tega seminarja bo dobil tudi najnovejšo knjigo "Spoznajmo lokalne računalniške mreže" z obsegom 190 strani avtorja Simič Slobodana, ki je tudi predavatelj na tem srečanju.

Predstavitve bo potekala s pomočjo najnovejšega Iskrinega Dataskopa-barvnega LCD projektorja.

8.30	OTVORITEV SEMINARJA
8.45	PRVI DEL PREDAVANJA
10.30	COCKTAIL
11.00	DRUGI DEL PREDAVANJA
12.30	LAN "V ŽIVO"
13.15	STROKOVNA PREDSTAVITEV KNJIGE
13.30	ZAKLJUČEK SEMINARJA

FTAM

X.500

IPX

PRIJAVNICA

Priimek Ime 1/2/3..

Podjetje

Naslov

Telefon /Fax /Telex

Kotizacija 980.000 DIN. Prosimo, da jo do pričetka seminarja vplačate na žiro račun Št. 50100-601-12071. Zaradi pravočasne rezervacije vas naprošamo, da izpolnjene prijavnice čim prej pošljete na naslov: Iskra ZORIN, TOZD CAOP Trg revolucije 3, 61000 Ljubljana tov. Brijona Krajnc. Peti izvod virmana prinesite s seboj na seminar.

Informacije Brijona Krajnc 061 213213 Int 3474

15. ZIMSKOŠPORTNI SEJEM KRANJ, 23.-26.11.89.

Četrtek
Petek od 15^h-19^h
Sobota
Nedelja od 9^h-19^h

Organizator:
ZVUTS KRANJ

Zahvali

Ob proslavljanju prihoda Abrahama se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v TOZD TSD — mase, polirnica, za dragoce- no in lepo darilo, ki mi bo v trajen in lep spomin

Vujin Čajjič

Sodelavkam in sodelavcem v TOZD Stikala se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč ob nesreči. Hvala tudi socialnim delavkam!

Jože Nunar

Mali oglas

Brezhiben barvni televizor Iskra „AZUR“, star 5 let, ugodno prodam. Tel.: 061 213-213, int.: 13-15

Obvestilo

Klub štipendistov SOZD Iskra obvešča vse stare in nove člane, da so novi klubski prostori v stavbi Iskre na Tržaški cesti 2 v Ljubljani odprti vsak ponedeljek in sredo od 17. —20. Informacije: 214-694, oz. 214-212, int.: 351

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23, telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS-SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.